

# VEILEDNING

## **Akkreditering av studietilbud**

Veiledning for krav til akkreditering av  
studietilbud innen høyere utdanning

2025



NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et statlig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.



NOKUT har eget styre og er faglig uavhengig i oppgavene som er definert i universitets- og høyskoleloven. I tillegg utfører vi forvaltningsoppgaver som er delegert fra Kunnskapsdepartementet.



Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning og å stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene.



NOKUT skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Gjennom arbeidet vårt skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres kvalitetsarbeid.



NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på [nokut.no](https://nokut.no).



NOKUT er sertifisert  
som miljøfyrtårn

|                   |                               |
|-------------------|-------------------------------|
| <b>Tittel</b>     | Akkreditering av studietilbud |
| <b>Gyldig fra</b> | 22. september 2026            |
| <b>ISSN-nr</b>    |                               |

© NOKUT Oppgi NOKUT som opphav ved bruk av materiale.

## Forord

Aktører innen høyere utdanning har ulik myndighet ved etablering av nye studietilbud. Alle studietilbud innen høyere utdanning i Norge skal være *akkreditert*. Akkreditering er et vedtak basert på en faglig vurdering av hvorvidt studietilbudet oppfyller standardene og kriteriene som er fastsatt i eller med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler. Aktører som ønsker å tilby høyere utdanning, må søke NOKUT om akkreditering av studietilbud som de selv ikke har myndighet til å akkreditere. Universiteter, vitenskapelige høyskoler og akkrediterte høyskoler har rett til å akkreditere egne studietilbud på gitte nivåer og innenfor sine gradsrettigheter etter forskrift til universitets- og høyskoleloven (universitets- og høyskoleforskriften) § 2-13, jf. vedlegg I.

Kravene til akkreditering av studietilbud er fastsatt i lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) §§ 3-2 til 3-4 og i universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-10 til 1-18 og §§ 2-2 til 2-12, med siste endringer fra 1. august 2025. Forskriftskravene er i stor grad en videreføring av bestemmelsene i tidligere forskrifter om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften), om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften), om krav til mastergrad og om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler. Kravene gjelder for alle studietilbud, enten de akkrediteres av NOKUT eller av institusjoner med fullmakter til å akkreditere studietilbud selv. Kravene skal være oppfylt til enhver tid, både ved oppstart og under drift, og de er gjenstand for NOKUTs tilsyn.

Denne veilederen er ment som et verktøy for tolking av kravene til akkreditering av studietilbud – både for de som må søke NOKUT om akkreditering, og for institusjoner som akkrediterer egne studietilbud. NOKUT gir veiledning til hvordan hvert av kravene skal forstås, og hva de som skal søke NOKUT om akkreditering, må gjøre rede for og dokumentere i en søknad. Innledningsvis inneholder veilederen et kapittel om akkreditering av studietilbud. Deretter er veilederen kronologisk strukturert, i tråd med kravene i universitets- og høyskoleforskriften. Avslutningsvis inneholder veilederen informasjon om søknadsprosessen og saksgangen.

Veilederen er basert på Kunnskapsdepartementets høringsnotat<sup>1</sup> og NOKUTs forvaltningspraksis. Veilederen justeres i tråd med oppdatering av lovverk og utviklingen i forvaltningspraksis.

---

<sup>1</sup> [Høringsnotatet](#) er tilgjengelig på Regjeringens nettsider.

# Innhold

|                                                                                               |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1 Om akkreditering av studietilbud .....</b>                                               | <b>6</b>  |
| 1.1 Nærmere om kravene til akkreditering av studietilbud .....                                | 7         |
| 1.2 Definisjoner .....                                                                        | 8         |
| <b>2 Generelle vilkår for akkreditering .....</b>                                             | <b>10</b> |
| 2.1 Krav til akkrediterte studietilbud .....                                                  | 10        |
| 2.2 Vilkår ved første gangs akkreditering av studietilbud .....                               | 14        |
| <b>3 Krav til studietilbudet .....</b>                                                        | <b>20</b> |
| 3.1 Definisjon, avgrensning og dekkende navn .....                                            | 20        |
| 3.2 Faglig oppdatering og tydelig relevans .....                                              | 21        |
| 3.3 Læringsutbytte i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk .....                      | 23        |
| 3.4 Innhold, oppbygning og progresjon .....                                                   | 24        |
| 3.5 Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer .....                                        | 26        |
| 3.6 Arbeidsomfang .....                                                                       | 27        |
| 3.7 Kobling til forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid ..... | 28        |
| 3.8 Organisering og infrastruktur .....                                                       | 30        |
| 3.9 Ordninger for internasjonalisering og internasjonal studentutveksling .....               | 31        |
| 3.10 Faglig ledelse .....                                                                     | 33        |
| 3.11 Informasjon om studietilbudet .....                                                      | 34        |
| 3.12 Praksis .....                                                                            | 35        |
| <b>4 Generelle krav til fagmiljø .....</b>                                                    | <b>37</b> |
| 4.1 Størrelse og stabilitet .....                                                             | 37        |
| 4.2 Hovedstilling og førstestillingskompetanse .....                                          | 39        |
| 4.3 Utdanningsfaglig kompetanse .....                                                         | 40        |
| 4.4 Nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk .....                                   | 42        |
| 4.5 Kunnskap fra praksisfeltet .....                                                          | 43        |
| 4.6 Unntak fra krav til hovedstilling .....                                                   | 44        |
| <b>5 Særskilte krav til studietilbud på lavere grads nivå .....</b>                           | <b>46</b> |
| 5.1 Relevant og stabil kompetanse .....                                                       | 46        |
| 5.2 Minstekrav til faglig kompetanse .....                                                    | 47        |
| 5.3 Forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid .....             | 48        |
| <b>6 Særskilte krav til studietilbud på høyere grads nivå .....</b>                           | <b>50</b> |

|                                                                                                             |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 6.1 Relevant og stabil kompetanse .....                                                                     | 50        |
| 6.2 Minstekrav til faglig kompetanse.....                                                                   | 51        |
| 6.3 Forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid .....                           | 53        |
| <b>7 Særskilte krav til doktorgradsutdanninger .....</b>                                                    | <b>55</b> |
| 7.1 Utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og<br>studietilbudsportefølje .....          | 55        |
| 7.2 Fagområdets avgrensning og bredde .....                                                                 | 57        |
| 7.3 Fagmiljøets kompetanse og forskningsresultater (ph.d.-graden) .....                                     | 58        |
| 7.4 Fagmiljøets kompetanse og kunstneriske utviklingsarbeid (ph.d. i<br>kunstnerisk utviklingsarbeid) ..... | 60        |
| 7.5 Fagmiljøets dybde og bredde.....                                                                        | 62        |
| 7.6 Minstekrav til faglig kompetanse.....                                                                   | 63        |
| 7.7 Kapasitet, rekrutteringspotensial og stabilitet.....                                                    | 66        |
| 7.8 Samisk høgskole .....                                                                                   | 68        |
| <b>8 Akkreditering av studietilbud som delvis foregår i utlandet.</b>                                       | <b>69</b> |
| <b>9 Akkreditering av fellesgrader.....</b>                                                                 | <b>72</b> |
| 9.1 Akkreditering og kvalitetssikring.....                                                                  | 72        |
| 9.2 Samarbeidsinstitusjonenes godkjenning .....                                                             | 73        |
| 9.3 Krav om avtale .....                                                                                    | 74        |
| 9.4 Læringsutbytte og samlet helhet .....                                                                   | 75        |
| 9.5 Studieopphold.....                                                                                      | 75        |
| 9.6 Opphør av fellesgrad.....                                                                               | 76        |
| 9.7 Europeisk tilnærming til fellesgrader .....                                                             | 76        |
| <b>10 Prosess ved søknad om akkreditering av studietilbud .....</b>                                         | <b>78</b> |

# 1 Om akkreditering av studietilbud

Aktører som ønsker å tilby høyere utdanning i Norge, kan søke NOKUT om akkreditering av studietilbud. For å oppnå akkreditering må studietilbudet og søkeren tilfredsstillе alle lov- og forskriftsfestede krav til den omsøkte akkrediteringen. Ved første søknad om akkreditering må studietilbudet det søkes om, minst føre til en bachelorgrad, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-3. NOKUT behandler ikke søknader om akkreditering for studietilbud med et omfang på mindre enn 30 studiepoeng. For høyere grad tar vi bare imot søknader som fører fram til en grad.<sup>2</sup>

Kravene til akkreditering av studietilbud gjelder også ved institusjoner som akkrediterer egne studietilbud i tråd med universitets- og høyskoleloven § 3-4. NOKUT kan føre tilsyn med at akkrediterte studietilbud oppfyller de gjeldende standardene og kriteriene for akkreditering, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-6 første ledd.

NOKUTs akkreditering av studietilbud gis som et vedtak om at en søker oppfyller kravene til akkreditering av studietilbud som er fastsatt i eller med hjemmel i universitets- og høyskoleloven. For akkreditering av studietilbud gjelder følgende krav:

- lov om universiteter og høyskoler av 1. august 2024 (universitets- og høyskoleloven) §§ 3-2 til 3-4
- forskrift til universitets- og høyskoleloven av 1. august 2024 (universitets- og høyskoleforskriften) §§ 1-10 til 1-18 og §§ 2-2 til 2-12

Kravene til akkreditering av studietilbud ivaretar felleseuropeiske krav og retningslinjer for akkreditering av studietilbud, slik de er presentert i Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG).

NOKUTs vedtak om akkreditering er basert på faglige vurderinger og anbefalinger fra eksterne sakkyndige som er oppnevnt av NOKUT, i henhold til forskriftsfestede krav til sakkyndiges kompetanse.<sup>3</sup> De sakkyndige vurderer om søkeren oppfyller hvert av de aktuelle kravene i universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-10 til 1-18 og §§ 2-2 til 2-12. De sakkyndige gir sin vurdering på grunnlag av skriftlig dokumentasjon som søkeren har inkludert i søknaden. Ved søknader om å tilby doktorgradsutdanning gjennomfører NOKUT også et institusjonsbesøk, der de sakkyndige blant annet intervjuer styret, ledelsen, ansatte og studenter ved institusjonen.

NOKUTs styre fattar vedtak om akkreditering. Vedtaksretten for studietilbud på høyere og lavere grads nivå (bachelor- og masternivå) er delegert til avdelingsdirektøren i avdeling for høyere utdanning. Utfyllende informasjon om søknads- og akkrediteringsprosessen finnes i kapittel 10 i denne veilederen.

---

<sup>2</sup> Jf. Prop. 81L (2015-2016), ss. 16-17 og 21.

<sup>3</sup> Jf. universitets- og høyskoleforskriften § 1-22.

## 1.1 Nærmere om kravene til akkreditering av studietilbud

Kravene til akkreditering av studietilbud er fastsatt i universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-10 til 1-18 og §§ 2-2 til 2-12. Forskriftsbestemmelsene omfatter generelle krav for alle studietilbud:

- ➔ § 1-10 første ledd om generelle vilkår for akkreditering
- ➔ § 1-11 om krav til studietilbudet
- ➔ § 1-12 om generelle krav til fagmiljø

Kravene i universitets- og høyskoleforskriften § 1-10 er grunnleggende forutsetninger for å kunne tilby høyere utdanning i Norge.

Det skilles mellom to kategorier grunnleggende forutsetninger som må være oppfylt for å få akkreditert et studietilbud:

- Krav som er direkte knyttet til studietilbudet det søkes akkreditering for, er studieplan, vitnemål og vitnemålstillegget (Diploma Supplement/DS). I tillegg kommer krav til grader i universitets- og høyskoleforskriften §§ 2-2 til 2-12. Kravene utdypes nærmere i veiledningen til § 1-10 første ledd og vurderes ved alle søknader om akkreditering av studietilbud. Studietilbud som reguleres av andre lover eller forskrifter, for eksempel rammeplaner, retningslinjer og skikkethetsvurdering, skal også oppfylle slike andre reguleringer. Krav til sertifisering, autorisasjon eller godkjenning fastlagt av ulike sektordepartementer eller deres underliggende etater med mer skal også være oppfylt der det er relevant.
- Krav som gjelder søkerens organisering og infrastruktur inkluderer styringsordning (organisasjonsform, styresammensetning), reglementer, klagenemnd, læringsmiljøutvalg og kvalitetssystem. Kravene utdypes nærmere i veiledningen til § 1-10 andre ledd. Kravene vurderes ved søknader om akkreditering av studietilbud fra søkere som ikke tidligere har fått akkreditering. Ved behov vil NOKUT etterspørre dokumentasjon på at slike generelle vilkår er oppfylt også fra søkere med allerede akkrediterte studietilbud, for eksempel hvis det er lenge siden NOKUT vurderte de generelle vilkårene, eller hvis institusjonen ikke har et godkjent kvalitetssystem.

Videre er det fastsatt generelle krav til studietilbudet og fagmiljøet, og spesifikke krav basert på om utdanningen er på høyere eller lavere grads nivå, eller om det dreier seg om doktorgradsutdanning. Generelle krav til studietilbud er gitt i §§ 1-11 til 1-12, og spesifikke krav på de ulike nivåene er i gitt i §§ 1-13 til 1-15.

Det finnes også unntaksbestemmelser knyttet til krav til hovedstilling, jf. § 1-12 sjette ledd.

Forskriften oppstiller videre særskilte krav knyttet til

- ➔ søkere uten tidligere akkreditering, jf. § 1-10 andre ledd
- ➔ praksis, jf. § 1-11 bokstav l

- ➔ kunnskap fra praksisfeltet, jf. § 1-12 femte ledd
- ➔ doktorgradsutdanning ved Samisk høgskole, jf. § 1-15 åttende ledd
- ➔ akkreditering av studietilbud som delvis foregår i utlandet, jf. §1-16
- ➔ akkreditering av fellesgrader, jf. §§ 1-17 og 1-18

Bestemmelsene i forskriften gjelder uavhengig av hvordan studietilbudet er organisert (campusbasert, samlingsbasert, nettbasert eller desentralisert, heltid eller deltid). Kapittel 2 i veilederen tar for seg de generelle kravene til akkreditering av studietilbud, slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-10. Kravene i § 1-10 andre ledd vurderes i hovedsak i forbindelse med NOKUTs saksbehandling av søknader fra aktører som ikke tidligere har fått akkreditert studietilbud.

Kapittel 3 tar for seg de generelle kravene til studietilbud, slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-11. Bokstav l gjelder kun for studietilbud der praksis inngår.

Kapittel 4 tar for seg generelle krav til fagmiljøet, slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 første til fjerde ledd. Kapitlet tar også for seg et særskilt krav i femte ledd knyttet til studietilbud med obligatorisk praksis, og et unntak i sjette ledd knyttet til krav til hovedstilling for studietilbud med omfang av 30 studiepoeng eller mindre.

Kapittel 5 tar for seg særskilte krav til studietilbud på lavere grads nivå (bachelornivå), slik de går frem av § 1-13.

Kapittel 6 tar for seg særskilte krav til studietilbud på høyere grads nivå (masternivå), slik de går frem av § 1-14.

Kapittel 7 tar for seg særskilte krav til doktorgradsutdanninger, slik de i går frem av § 1-15 første til sjuende ledd. Kapitlet tar også for seg en unntaksbestemmelse i åttende ledd knyttet til doktorgradsutdanninger ved Samisk høgskole.

Kapittel 8 tar for seg krav ved akkreditering av studietilbud som delvis foregår i utlandet, slik de i går frem av § 1-16. Kravene gjelder for studietilbud som delvis foregår i utlandet, og som enten akkrediteres av institusjoner med rett til å akkreditere egne studietilbud, eller som akkrediteres av NOKUT.

Kapittel 9 tar for seg krav ved akkreditering av fellesgrader, slik de i går frem av §§ 1-17 og 1-18. Kravene gjelder for de(n) norske delen(e) av fellesgrader og som akkrediteres av institusjoner med rett til å akkreditere egne studietilbud, eller som akkrediteres av NOKUT.

I kapitlene 2–9 gir NOKUT veiledning til hvordan hvert av kravene skal forstås. For aktører som skal søke NOKUT om akkreditering av studietilbud, er det oppgitt hva søkeren må gjøre rede for og dokumentere i søknaden. Kapittel 10 beskriver prosessen ved søknad til NOKUT om akkreditering av studietilbud.

## 1.2 Definisjoner

Veilederen skiller mellom søkere, nye søkere og institusjoner. **Søkere** viser i denne sammenhengen til alle som søker NOKUT om akkreditering av studietilbud. **Nye søkere**

viser til søkere som ikke allerede har akkrediterte studietilbud. Disse er ikke institusjoner etter loven og kan ikke benytte betegnelsen høyskole før de eventuelt har fått akkreditert et studietilbud. **Institusjoner** viser til søkere som har akkrediterte studietilbud.

Betegnelsen **studietilbud** omfatter både studieprogram som fører frem til en grad, og kortere studier som årsenheter, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv, og som ikke behøver å være en del av et studieprogram. For doktorgradsnivået omfatter studietilbud både opplæringsdelen og den vitenskapelige avhandlingen.

Forskriften skiller mellom studietilbud på lavere grads nivå, høyere grads nivå og doktorgradsutdanning. Studietilbud på **lavere grads nivå** bygger på videregående opplæring og hverken bygger på eller har annen høyere utdanning som opptakskrav. Studier på lavere grads nivå er innplassert på nivå 6 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), det vil si at læringsutbyttet for studietilbudet må være i samsvar med det som er fastsatt for nivå 6 i NKR. Dette nivået omtales også som første syklus i Bologna-rammeverket.<sup>4</sup> Studietilbud på **høyere grads nivå** bygger på utdanning fra lavere grads nivå og er innplassert på NKR-nivå 7, også omtalt som andre syklus. **Doktorgradsutdanning** bygger på utdanning fra høyere grads nivå og er innplassert på NKR-nivå 8, også omtalt som tredje syklus.

---

<sup>4</sup> Qualifications Framework of the European Higher Education Area (QF-EHEA)

## 2 Generelle vilkår for akkreditering

Dette kapittelet tar for seg de generelle kravene for å oppnå og inneha akkreditering av studietilbud innen høyere utdanning, slik kravene går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-10 andre ledd. Kravene gjelder for alle akkrediterte studietilbud på lavere og høyere grads nivå samt doktorgradsnivå – både de som akkrediteres av institusjonene selv, og de som akkrediteres av NOKUT.

I det følgende gir NOKUT veiledning i hvordan hvert av kravene skal forstås. For de som skal søke NOKUT om akkreditering, oppgis det hva søker må gjøre rede for og dokumentere i sin søknad. Søkere som ikke tidligere har fått studietilbud akkreditert av NOKUT, skal dokumentere oppfyllelse av kravene i § 1-10 første og andre ledd. Søkere som tidligere har fått studietilbud akkreditert av NOKUT, skal vise oppfyllelse av krav i § 1-10 første ledd, jf. kapittel 2.1 nedenfor, og kan bli forespurt om å dokumentere oppfyllelse av kravene i § 1-10 andre ledd.

### 2.1 Krav til akkrediterte studietilbud

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-10 første ledd

Et vilkår for akkreditering av studietilbud er at kravene i universitets- og høyskoleloven med forskrifter er oppfylt.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at akkrediterte studietilbud skal oppfylle kravene som er gitt i eller med hjemmel i universitets- og høyskoleloven. Dette omfatter også rammeplaner og retningslinjer<sup>5</sup>, og krav til skikkethetsvurdering.<sup>6</sup>

Noen yrker har fått fastlagt sertifiseringskrav av sektordepartementer eller underliggende etater. Det er den enkelte myndighet som gir slik sertifisering, autorisasjon eller godkjenning.

Universitets- og høyskoleforskriften § 1-10 første ledd innebærer at studietilbudet som minimum skal oppfylle eller være i tråd med følgende bestemmelser:

- universitets- og høyskoleloven § 11-1 første ledd om studieplan
- universitets- og høyskoleloven § 11-12 om vitnemål, utdypet i universitets- og høyskoleforskriften § 2-3
- universitets- og høyskoleloven §§ 8-1 til 8-5 om opptak til høyere utdanning, utdypet i forskrift om opptak til høyere utdanning
- universitets- og høyskoleloven § 3-8 om grader, titler og yrkesutdanninger, utdypet i universitets- og høyskoleforskriften §§ 2-4 til 2-7

<sup>5</sup> Kunnskapsdepartementet har laget en oversikt over rammeplaner for høyere utdanning.

<sup>6</sup> Jf. universitets- og høyskoleforskriften kapittel 7.

Bestemmelsen i universitets- og høyskoleloven § 11-1 første ledd innebærer at universiteter og høyskoler skal fastsette en **studieplan** for det faglige innholdet og læringsutbyttet i studietilbudet. Studieplanen skal inneholde grunnleggende informasjon om studietilbudet, herunder informasjon om opptakskrav, studiets innhold, oppbygning og progresjon, undervisnings- lærings- og vurderingsformer samt informasjon om muligheter for studentutveksling. Dersom det er krav til politiattest og skikkethetsvurdering, skal dette gå frem av studieplanen. Dersom studietilbudet er regulert av andre lover eller forskrifter, for eksempel rammeplaner eller retningslinjer, eventuelt krav til autorisasjon, sertifisering eller godkjenning, må dette spesifiseres i studieplanen. I henhold til NOKUTs forvaltningspraksis vurderes innholdet i studieplanen i sammenheng med universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav k.

Bestemmelsen i universitets- og høyskoleloven § 11-12 første ledd fastsetter at universiteter og høyskoler skal utstede **vitnemål** om oppnådd grad og annen fullført utdanning. Utformingen av vitnemål er regulert i universitets- og høyskoleforskriften § 2-3.<sup>7</sup> Institusjonene skal sammen med vitnemålet utstede et **vitnemålstillegg**, (Diploma Supplement/DS) som nærmere beskriver den enkeltes kvalifikasjoner til bruk ved godkjenning av kvalifikasjonene i utlandet, jf. universitets- og høyskoleloven § 11-12 fjerde ledd. Vitnemålstillegget skal følge et fast oppsett som er bestemt internasjonalt.<sup>8</sup>

Bestemmelsene i universitets- og høyskoleloven §§ 8-1 til 8-5 regulerer **opptak til høyere utdanning** og er utdypet i forskrift om opptak til høgare utdanning (opptaksforskriften),<sup>9</sup> som gjelder for opptak til utdanning på lavere grads nivå.

Bestemmelsen i universitets- og høyskoleloven § 3-8 om **grader, titler og yrkesutdanninger** er utdypet i universitets- og høyskoleforskriften §§ 2-4 til 2-11, som definerer kravene til høgskolekandidatgrad, bachelorgrad og mastergrader, med mer.<sup>10</sup> Der spesifiseres krav til normert studietid og fordypning i bachelorgrad, krav til **opptak til mastergrader**, samt krav til normert studietid og selvstendig arbeid i mastergrader.<sup>11</sup> Normert studietid for andre høyere grader er regulert i § 2-11.

Vilkåret om at «institusjonen skal fastsette hvilke emner eller emnegrupper som må inngå i bachelorgraden eller tilsvarende som en mastergrad skal bygge på» innebærer at det må presiseres hvilke emner eller emnegrupper som danner grunnlag for opptak til mastergraden, inkludert krav til omfang i studiepoeng (ECTS). Dersom mastergraden bygger på en profesjonsutdanning, er det tilstrekkelig å spesifisere hvilke(n) profesjonsutdanning(er) graden skal bygge på.

<sup>7</sup> Se også HK-dir [felles mal for vitnemål og Diploma Supplement](#).

<sup>8</sup> Se den norske [fellesmalen for vitnemålstillegg](#) på nettsidene til HK-dir.

<sup>9</sup> Forskrift om opptak til høgare utdanning FOR-2017-01-06-13 og fra 1. januar 2027 Forskrift om opptak til høgare utdanning (opptaksforskriften) FOR-2025-09-11-1850. Merk at forskrift om opptak til høgare utdanning oppdateres årlig.

<sup>10</sup> Integrerte mastergrader av 300 studiepoengs omfang er å regne som grunnutdanninger. Denne typen studietilbud er derfor også omfattet av opptaksforskriften.

<sup>11</sup> Skillet mellom ordinær og erfaringsbasert master er utdypet på side 52 i [Høringsnotat til forslag til endringer i forskrift til universitets- og høyskoleloven](#) av 20. mars 2025.

Universitets- og høyskoleloven § 13-1 regulerer doktorgradsutdanninger og er utdypet i universitets- og høyskoleforskriften § 2-12 som regulerer normert studietid for doktorgrad.<sup>12</sup>

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive hvordan de generelle kravene og vilkårene gitt i eller med hjemmel i universitets- og høyskoleloven er oppfylt. Dette innebærer at søker skal beskrive hvordan studieplan, vitnemål og vitnemålstillegg skal være i tråd med beskrivelsene ovenfor og med krav til graden slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften §§ 2-4 til 2-12. Søker skal redegjøre for opptakskravene til studietilbudet og begrunne hvordan disse er i tråd med gjeldende regelverk. Redegjørelsen skal inneholde de opplysningene som kreves for det aktuelle gradsnivået og opptakskravene skal fremgå av studieplanen.

Dersom studietilbudet er regulert av andre lover eller forskrifter, for eksempel rammeplaner, retningslinjer eller skikkethetsvurdering, må dette spesifiseres i studieplanen og i søknaden, og det må begrunnes hvordan disse er oppfylt.

For eventuelle sertifiseringer, krav til autorisasjon eller godkjenning, skal det beskrives og begrunnes hvordan disse skal oppnås, og søknaden skal gi informasjon om hvilken myndighet som gir sertifisering/autorisasjon/godkjenning. Søker må vite hvilke regelverk som gjelder for egen utdanning, og må beskrive hvordan studietilbudet oppfyller spesifikke krav. Sakkyndige vurderer om utdanningen er i tråd med eventuelle retningslinjer som ligger til grunn for sertifisering/autorisasjon/godkjenning, men NOKUT gir ikke sertifisering/autorisasjon/godkjenning og vurderer heller ikke prosessen som ligger til grunn. Det ivaretas av de rette myndigheter.

Videre gjelder spesifikke krav for de ulike gradsnivåene.

### *Lavere grad*

Søker skal redegjøre for og begrunne opptakskravene til studietilbudet. Redegjørelsen skal vise hvordan opptakskravene er i tråd med opptaksforskriften. Søknaden skal inneholde

- beskrivelse av og begrunnelse for opptakskravene til studietilbudet, jf. universitets- og høyskoleloven §§ 8-1 til 8-2 og opptaksforskriften kapittel 2-4
- beskrivelse av og begrunnelse for rangeringsregler og kvoter ved opptak, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 og opptaksforskriften kapittel 7
- vurdering av om det er nødvendig å søke Kunnskapsdepartementet om unntak fra opptaksforskriften, med begrunnelse, jf. opptaksforskriften § 1-1 femte ledd
- angivelse av tidspunkt for opptak til studietilbudet og for studiestart

<sup>12</sup> Det finnes ingen nasjonal forskrift om doktorgradsutdanninger, men Universitets- og høyskolerådet (UHR) har utarbeidet [veiledende retningslinjer for doktorgrad](#).

**Høyere grad**

- Søker må spesifisere hvilken paragraf i universitets- og høyskoleforskriften §§ 2-6 til 2-8 eller 2-11 studietilbudet faller inn under.
- Søker skal redegjøre for og begrunne opptakskravene til studietilbudet. Redegjørelsen skal vise hvordan opptakskravene er i tråd med den relevante bestemmelsen i universitets- og høyskoleforskriften §§ 2-6 til 2-8 eller § 2-11. Ettersom krav til sammensetning av bachelorgrader er regulert i universitets- og høyskoleforskriften § 2-5, kan søkere ha behov for å se hen til hvilke emner eller emnegrupper som tilbys i relevante bachelorgrader ved fastsetting av opptakskrav til mastergraden. Søknaden skal inneholde
  - beskrivelse av og begrunnelse for opptakskravene til studietilbudet
  - beskrivelse av og begrunnelse for rangeringsregler ved opptak
  - angivelse av tidspunkt for opptak til studietilbudet og for studiestart
- Opptakskravene skal være fastsatt i lokal forskrift, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 sjette ledd.
- Innhold og omfang av selvstendig arbeid skal beskrives og gå frem av studieplanen.

**Doktorgradsutdanninger**

Ved første gangs søknad om akkreditering av doktorgradsutdanning skal det gis en kort beskrivelse av forskriften, reglementet og retningslinjene for den aktuelle utdanningen til graden ph.d. eller ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid. Videre må kvalitetssystemet og kvalitetsarbeidet på doktorgradsnivået beskrives.

Søkere som har gjort endringer i ph.d.-forskriften eller forskriften om ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid, og det tilhørende reglementet og/eller retningslinjene siden forrige akkreditering, skal også beskrive hvilke endringer som er gjort.

**Obligatorisk dokumentasjon**

- Studieplan
- For studietilbud som kvalifiserer til å gi vitnemål, jf. universitets- og høyskoleloven § 11-12 og universitets- og høyskoleforskriften § 2-3, legges følgende ved
  - mal for vitnemål for studietilbudet
  - mal for vitnemålstillegget Diploma Supplement/DS for studietilbudet, inkludert engelske oversettelser av læringsutbyttebeskrivelseneMerk at eventuell studentinformasjon i malen for vitnemål og vitnemålstillegg ikke skal inneholde reelle personopplysninger, men være fiktiv.
- For søknad om akkreditering av studietilbud på doktorgradsnivå legges også ved forskrift, reglement og retningslinjer for den aktuelle utdanningen for graden ph.d. eller ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid.

- For institusjoner som søker om akkreditering av sin første doktorgradsutdanning, legges i tillegg ved beskrivelse av den delen av kvalitetssystemet som gjelder for graden ph.d. eller ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid.

## 2.2 Vilkår ved første gangs akkreditering av studietilbud

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-10 andre ledd

Tilbydere som søker NOKUT om akkreditering av studietilbud for første gang, skal dokumentere at de oppfyller følgende vilkår:

- a. institusjonens organisasjonsform og styringsordning jf. loven kapittel 4 og 5
- b. institusjonens interne system for å sikre og videreutvikle utdanningskvaliteten jf. loven § 3-5 og denne forskriften §§ 1-6 til 1-8
- c. fagområdet tilknyttet studietilbudet, og dets forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid jf. loven § 2-1 bokstav a og b
- d. institusjonens arbeid med kompetansevurdering ved ansettelse i undervisnings- og forskningsstillinger jf. denne forskriften kapittel 3
- e. institusjonens forskrifter og reglement som regulerer studentenes rettigheter og plikter
- f. læringsmiljøutvalg i samsvar med loven § 10-10 og nemnder for studentsaker i samsvar med loven § 14-1
- g. institusjonens tilrettelegging for studentorganer jf. loven § 10-11
- h. studentenes tilgang til et studentombud jf. loven § 10-8

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at den som søker NOKUT om akkreditering av sitt første studietilbud, må dokumentere at fastsatte krav til institusjonen gitt i eller med hjemmel i universitets- og høyskoleloven er oppfylt. Kravet må ses i sammenheng med første ledd i universitets- og høyskoleforskriften § 1-10, der det settes generelle vilkår for studietilbudet. Disse må være oppfylt ved akkreditering. Selv om bestemmelsen i § 1-10 andre ledd presiserer at det er tilbydere som søker NOKUT om akkreditering av studietilbud for første gang som skal dokumentere at vilkårene er oppfylt, så forutsetter NOKUT at institusjoner med allerede akkrediterte studietilbud oppfyller de generelle vilkårene. Institusjoner med akkrediterte studietilbud skal kunne dokumentere at kravene er oppfylt, dersom NOKUT etterspør dette.

Vilkåret i bokstav a om *organisasjonsform og styringsordning* innebærer at **institusjonens organisering og ledelse** skal være i tråd med universitets- og

høgskoleloven kapittel 4 og 5 for henholdsvis statlige og private institusjoner.<sup>13</sup> For statlige institusjoner stiller kapittel 4 en rekke krav til blant annet styrets oppgaver, styrets sammensetning og rektor. For private institusjoner regulerer kapittel 5 institusjonens organisasjonsform, styresammensetning og styrets oppgaver. Private universiteter og høyskoler skal være aksjeselskap etter aksjeloven eller stiftelser etter stiftelsesloven, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-1 første ledd og det innebærer at private universiteter og høyskoler også må sikre at aksjelovens og stiftelseslovens bestemmelser om styresammensetning er oppfylt.

Vilkåret i bokstav b om *institusjonens interne system for å sikre og videreutvikle utdanningskvaliteten* innebærer at alle tilbydere av høyere utdanning skal ha et **tilfredsstillende kvalitetssystem**. Ved tilsyn skal kvalitetssystemet og kvalitetsarbeid være i tråd med universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-6 til 1-8.<sup>14</sup>

Vilkåret i bokstav c om *fagområdet tilknyttet studietilbudet, og dets forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid* innebærer at høyere utdanning skal være basert på det fremste innen **forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap**,<sup>15</sup> og fordrer at tilbydere av høyere utdanning selv skal utføre forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Formuleringen **forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid** likestiller forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Eller kan leses som og/eller, det vil si at tilbydere skal enten drive forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, eventuelt både forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Uavhengig av kombinasjonen av forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid skal en tilbyder av høyere utdanning også ha **faglig utviklingsarbeid**. Se forklaring til § 1-11 g, samt generelle og spesifikke krav til fagmiljø for utdypende informasjon om forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Vilkåret innebærer at nye tilbydere må ha en plan for forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid når de søker NOKUT om akkreditering. Vilkåret i § 1-10 andre ledd bokstav c er tett knyttet til øvrige krav til fagmiljø. Se kapitlene 4–6 under og tolkningen av § 1-11 bokstav g for definisjoner av forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Ved tilsyn med studietilbud forutsetter NOKUT at det har vært en utvikling etter akkrediteringstidspunktet, og planen for forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som nye tilbydere utarbeider i forbindelse med søknad om akkreditering vil kunne inngå i NOKUTs vurderingsgrunnlag ved senere tilsyn med studietilbudet. Det er en forutsetning for å kunne utvikle et studietilbud at en vesentlig del av fagmiljøet er tilsatt. Vilkåret i bokstav d om *institusjonens arbeid med kompetansevurdering ved ansettelse i undervisnings- og forskningsstillinger* innebærer

<sup>13</sup> Kunnskapsdepartementet har utviklet en [veileder til rammer for arbeidet til styrene for universiteter og høyskoler](#).

<sup>14</sup> Se NOKUTs [veileder for krav til systematisk kvalitetsarbeid](#).

<sup>15</sup> Jf. universitets- og høyskoleloven § 2-1 a. Ifølge Prop. 126 L (2022-2023) 23-2-1 skal ordet «erfaringskunnskap» gi en erkjennelse av dennes betydning, særlig i profesjonsutdanningene.

at ansettelser og kompetansevurderinger til slike stillinger skal gjøres i tråd med kravene i universitets- og høyskoleloven §§ 7-1 og 7-2 og universitets- og høyskoleforskriften §§ 3-1 til 3-12.<sup>16</sup> Undervisnings- og forskningsstillinger omfatter stillingsbetegnelsene universitets- og høyskolelærer, universitets- og høyskolelektor, førstelektor, dosent, førsteamanuensis og professor. Nye søkere er, inntil akkreditering er gitt av NOKUT, ikke underlagt universitets- og høyskoleloven, men ansettelse i undervisnings- eller forskningsstillinger skal like fullt gjøres i tråd med lovverket. Dette betyr at nye tilbydere må dokumentere at ansettelser og kompetansevurderinger av ansatte i undervisnings- og forskningsstillinger er gjort i tråd med kravene i lov og forskrift.<sup>17</sup>

Vilkåret i bokstav e omfatter **institusjonens forskrifter og reglement som regulerer studentenes rettigheter og plikter** og innebærer at institusjonen skal ha fastsatt regler som fastslår studentenes rettigheter og plikter i forskrift, i tråd med universitets- og høyskolelovens og forvaltningslovens bestemmelser. Institusjonen kan for eksempel ha én forskrift som regulerer ulike forhold knyttet til gjennomføring av et studietilbud, herunder opptak og eksamen. Forskriften skal inneholde regler om saksbehandling ved ulike disiplinærsaksjoner og generelle regler for studentenes klageadgang. Institusjonens forskrift(er) skal regulere gjennomføring av eksamen, jf. universitets- og høyskoleloven § 11-6.

Videre kan institusjonens forskrift(er) regulere

- opptaksreglementet, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 og opptaksforskriften
- faglige minstekrav ved opptak til høyere grads studier, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 sjette ledd
- tilrettelegging for gravide og permisjon fra studier, jf. universitets- og høyskoleloven §§ 10-6 og 10-7
- studentenes progresjon som vilkår for studierett, jf. universitets- og høyskoleloven § 11-1
- obligatoriske aktiviteter, adgang til å gå opp til eksamen og gjennomføring av sensur, jf. universitets- og høyskoleloven §§ 11-4 og 11-7

Vilkåret i bokstav f innebærer at alle universiteter og høyskoler skal ha **minst et læringsmiljøutvalg og minst en nemnd for studentsaker**, og at disse skal være i samsvar med universitets- og høyskoleloven §§ 10-10 og 14-1. Oppgavene til og sammensetning av utvalget og nemda er regulert i de samme bestemmelsene. § 14-1 første ledd andre punktum åpner for at flere institusjoner kan opprette en felles nemnd. Ved et slikt samarbeid må det inngås en avtale mellom institusjonene. Dersom styret ønsker at nemda skal behandle andre saker enn klage på enkeltvedtak må styret fatte vedtak om dette, for eksempel gjennom instruks til nemda. I saker der institusjonens nemnd for

<sup>16</sup> Se [veileder fra HK-dir.](#)

<sup>17</sup> NOKUT gjør oppmerksom på at forvaltningslovens § 6 om habilitetskrav gjelder i forbindelse med ansettelse og kompetansevurdering.

studentsaker avgjør saker i første instans, vil det være felles klagenemnd oppnevnt av Kunnskapsdepartementet som fatter endelig vedtak ved en eventuell klage jf. universitets- og høyskoleforskriften § 8-1.

Vilkåret i bokstav g om *institusjonens tilrettelegging for studentorganer* innebærer at universiteter og høyskoler skal **legge forholdene til rette for at studentorganene kan drive sitt arbeid**, jf. universitets- og høyskoleloven § 10-11, og at omfanget av tilretteleggingen skal dokumenteres. Formålet med kravet om tilrettelegging for studentorganer er å ivareta studentenes interesser og fremme studentenes synspunkter, og studentorganene skal høres i alle saker som angår studentene.

Vilkåret i bokstav h innebærer at universiteter og høyskoler skal **sørge for at alle studentene har tilgang til et studentombud**, jf. universitets- og høyskoleloven § 10-8. Det er mulig for flere institusjoner å ha ett felles studentombud. Ved slikt samarbeid må ordningen organiseres på en slik måte at alle studentene ved de aktuelle institusjonene faktisk har tilgang til studentombudet.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

#### **Organisasjonsform og styringsordning**

Søker skal dokumentere institusjonens organisasjonsform og styringsordning, inkludert en beskrivelse av styringsordningen og hvordan den oppfyller kravene i loven.

All relevant dokumentasjon legges ved, så som firmaattest eller stiftelsesdokument, organisasjonskart, vedtekter, institusjonens organisering og ledelsesstruktur, og styrets sammensetning og styrets ansvar slik det kommer frem i styreinstruksen.

#### **Kvalitetssystem**

Søker skal beskrive system for sikring og videreutvikling av utdanningskvaliteten, og systemet skal være i tråd med bestemmelsene i universitets- og høyskoleloven § 3-5 og universitets- og høyskoleforskriften § 1-7.

#### **Fagområdet, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid**

Nye søkere har ofte ingen forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid utover forskningen og/eller det kunstneriske utviklingsarbeidet og det faglige utviklingsarbeidet som den enkelte ansatte med førstestillingskompetanse utfører. For nye søkere vurderer NOKUT derfor dokumenterte resultater som fagmiljøet har fra tidligere.

Søker må levere planer for å drive relevant forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og for hvordan det skal etableres et godt og stabilt miljø for forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid ved institusjonen. Dette innebærer at søker må redegjøre for hva som er fagområdet for søker og for studietilbudet, og plassere seg selv i det faglige landskapet. Videre må søker beskrive

hvordan det skal bygges et samlet fagmiljø, med en strategi og en plan for de neste fem årene og en orientering om hvordan forskningen og/eller det kunstneriske utviklingsarbeidet skal ledes.

### **Kompetansevurdering ved ansettelse**

Søker skal redegjøre for at ansettelse er gjort i tråd med lov og forskrift, og legge ved dokumentasjon på stillingsutlysninger, de kompetansevurderingene som er gjort av sakkyndig komité, og CV-er og ansettelsesavtalene for de tilsatte i fagmiljøet. Videre skal søker redegjøre for fremgangsmåten ved kompetansevurdering og beskrive kompetansen til den sakkyndige komiteen som foretok kompetansevurderingen, jf. universitets- og høyskoleforskriften §§ 3-1 til 3-12. Dette inkluderer eventuelle habilitetsvurderinger. Søker skal også laste opp utkast til kvalifikasjons- og dokumentasjonskrav for kompetansevurdering etter universitets- og høyskoleforskriften § 3-10.

Dersom det er stillinger som ennå ikke er besatt, skal stillingsutlysningen eller en kompetanseprofil på den eller de som skal ansettes, legges ved søknaden.

### **Forskrifter og reglement**

Søker skal legge ved utkast til forskrift for opptak, studier og eksamen, som skal gjelde dersom studietilbudet blir akkreditert. Videre må søker beskrive hvordan kravet til individuell utdanningsplan er oppfylt, og levere mal for individuell utdanningsplan.<sup>18</sup>

### **Læringsmiljøutvalg og nemnder for studentsaker**

Søker skal beskrive hvordan søker planlegger å ivareta studentenes læringsmiljø, og hvordan kravet til læringsmiljøutvalg er oppfylt ved institusjonen, herunder mandat for læringsmiljøutvalget.

Videre skal søker beskrive ordningene for nemnd for studentsaker og klagebehandling ved institusjonen, liste opp medlemmene i nemnd for studentsaker og beskrive hvordan ordningene og sammensetningen i nemnda oppfyller kravene i universitets- og høyskoleloven §§ 10-10 og 14-1.

### **Tilrettelegging for studentorganer**

Søker skal beskrive hvordan det skal legges til rette for studentorgan(er), jf. universitets- og høyskoleloven § 10-11.

### **Studentombud**

Søker skal beskrive og legge fram dokumentasjon på hvordan det sørges for at alle studenter har tilgang til et studentombud, jf. universitets- og høyskoleloven § 10-8.

### **Obligatorisk dokumentasjon**

<sup>18</sup> Minimumskrav for utdanningsplan er skissert i Prop. 126 L (2022-2023) Lov om universiteter og høyskoler, 23-11-3. Private institusjoner bør i tillegg til individuell utdanningsplan utarbeide studiekontrakt for de forholdene som ikke er dekket i utdanningsplanen, jf. [veiledning fra Forbrukertilsynet](#).

- vedtekter, samt firmaattest (for aksjeselskap) eller stiftelsesdokument (for stiftelser)
- organisasjonskart
- styreinstruks
- beskrivelse av kvalitetssystemet
- strategi og plan for forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid de neste fem årene
- utlysningstekster, kompetansevurderinger og ansettelseskontrakter for fagmiljøet
- utkast til kvalifikasjons- og dokumentasjonskrav for kompetansevurdering
- utkast til forskrift om opptak, studier og eksamen
- mal for individuell utdanningsplan
- mandat for læringsmiljøutvalget
- reglement for nemnd for studentsaker og klagebehandling og eventuell avtale om samarbeid om nemnd
- intensjonsavtale eller bindende avtale som sikrer studentene tilgang til studentombud

## 3 Krav til studietilbudet

Dette kapittelet tar for seg kravene til studietilbud slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav a til l. Kravene gjelder for studietilbud på lavere, høyere og doktorgradsnivå – både de som akkrediteres av institusjonene selv, og de som akkrediteres av NOKUT. Et krav inneholder ofte flere vilkår, og alle vilkårene som inngår skal være oppfylt.

### 3.1 Definisjon, avgrensning og dekkende navn

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav a

Studietilbudet skal være definert og avgrenset, ha tilstrekkelig faglig bredde og et dekkende navn.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at innholdet i studietilbudet skal være tydelig. Det faglige innholdet i studietilbudet skal være resultatet av bevisste faglige valg. Studietilbudet skal være tilstrekkelig bredt.<sup>19</sup>

**Vilkårene om at studietilbudet skal være definert og avgrenset**, innebærer at studietilbudet skal være beskrevet på en slik måte at det kommer tydelig frem hvilke fag, disipliner og kunnskapsområder studietilbudet omfatter. Videre skal studietilbudet avgrenses mot andre disipliner og fag.

Vilkåret om **tilstrekkelig faglig bredde** innebærer at studietilbudet ikke er for smalt. Studietilbudets faglige profil og mulige spesialiseringer skal tydelig vise studietilbudets faglige bredde.

Hva som er rett definisjon, avgrensning og tilstrekkelig faglig bredde, avhenger av nivået på studietilbudet. Studietilbud på lavere grads nivå kan være bredere anlagt enn studietilbud på høyere grads nivå. Den faglige avgrensningen og bredden til studietilbudet skal komme tydelig frem av studieplanen og annen informasjon om studietilbudet.

Vilkåret om at studietilbudet skal ha et **dekkende navn**, innebærer at navnet skal gi studenter, arbeidsgivere og samfunnet et klart bilde av det faglige innholdet i studietilbudet. Det skal også gå frem av navnet om studietilbudet er på lavere eller høyere grads nivå eller en doktorgradsutdanning (for eksempel et bachelorprogram, et masterprogram eller en doktorgradsutdanning). Formelle krav til studietilbudets navn fremgår av universitets- og høyskoleforskriften § 2-3.

<sup>19</sup> Meld. St. 27 (2000-2001) «Gjør din plikt – Krev din rett», s. 38

**For søkere*****Slik redegjør søker for kravet***

Kravet henger sammen med kravene om at studietilbudet skal ha tydelig relevans for videre studier eller arbeidsliv, og med kravene til læringsutbyttebeskrivelser og til innhold og oppbygning av studietilbudet.

Søkeren skal definere innholdet i studietilbudet ved å redegjøre for den faglige bredden til studietilbudet og hvordan studietilbudet er avgrenset fra andre disipliner og fag. Det skal komme tydelig frem hvilke fag, disipliner og kunnskapsområder studietilbudet omfatter. Søkeren skal gi en begrunnelse for at studietilbudet har tilstrekkelig faglig bredde. Den faglige profilen til studietilbudet og mulige spesialiseringer må beskrives slik at studietilbudets bredde kommer tydelig frem. I noen tilfeller kan det være nødvendig å tydeliggjøre hva studietilbudet *ikke* omfatter.

I søknaden skal søker redegjøre for navnet på studietilbudet og hvordan navnet dekker studietilbudets innhold. Studietilbudets navn på norsk skal fremgå av vitnemålet. Studieprogram som tilbys i sin helhet på samisk eller engelsk kan angi studietilbudets navn på det respektive språk, med norsk oversettelse av fagområdet i parentes. Tilsvarende gjelder for internasjonale fellesgrader som det gis ett felles vitnemål for. I vitnemålstillegget (Diploma Supplement/DS) del 2 brukes studietilbudets og kvalifikasjonens originale navn.<sup>20</sup>

Studietilbudet skal også ha et dekkende navn på engelsk. Det engelske navnet og eventuelle oversettelser av studietilbudets navn til andre språk skal være presise oversettelser av det opprinnelige navnet.

I søknaden skal søker oppgi det engelske navnet slik det vil gå frem av vitnemålstillegget. Søker skal også oppgi navnet på studietilbudet på de språkene som vil komme frem av vitnemål og/eller vitnemålstillegg.

***Obligatorisk dokumentasjon***

- studietilbudets navn på norsk, eventuelt samisk, og engelsk

**3.2 Faglig oppdatering og tydelig relevans****Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 b**

Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier eller arbeidsliv.

<sup>20</sup> Se [mal for Diploma supplement – del 2](#).

## Tolkning av kravet

Kravet innebærer at det faglige innholdet i studietilbudet skal være i tråd med kunnskapsutviklingen på fagfeltet og at studietilbudet skal ha relevans enten for studietilbud på høyere nivå eller for arbeidsgivere.<sup>21</sup> Ordet «eller» i lov og forskrift kan bety og/eller. Tolkningen viser derfor til at studietilbudet skal ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv, for eksempel vil de fleste studietilbud på NKR nivå 6 og 7 gi grunnlag for opptak til utdanninger på henholdsvis NKR nivå 7 og 8 samtidig som de også kan ha relevans for arbeidslivet.

Vilkåret om at **studietilbudet skal være faglig oppdatert**, innebærer at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet driver aktuell forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som kan bidra til å utvikle og forme studietilbudet. Studietilbudet skal utformes og holdes oppdatert i tråd med utviklingen innen fagfeltet.

Vilkåret om at studietilbudet skal **ha tydelig relevans for videre studier eller arbeidsliv**, innebærer at innholdet, strukturen og læringsformene i studietilbudet er tilpasset videre studier og/eller yrkesutøvelse. Dette vil si at studietilbudet skal oppfylle relevante krav til grader i universitets- og høyskoleforskriften §§ 2-4 til 2-12 og eventuelle krav i rammeplaner og retningslinjer, samt eventuelle krav til sertifisering, godkjenning eller autorisasjon.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive hvordan innholdet i studietilbudet bygger på oppdatert kunnskap fra forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, arbeidsliv og samfunnsliv. Søker skal også beskrive hvordan denne kunnskapen er brukt i utviklingen av studietilbudet. Søker skal redegjøre for hvordan søker jobber med å sikre at studietilbudet holdes faglig oppdatert og relevant over tid. Tentative pensumlister kan gi en pekepinn på den faglige oppdateringen av studietilbudet.

Søker skal vise hvordan studentene kan bruke kompetansen etter endt utdanning, og gi konkrete eksempler på videre studier og/eller arbeidsgivere for uteksaminerte kandidater. Søker underbygger dette med konkrete analyser av behov og muligheter i arbeids- og samfunnslivet, og ved hjelp av konkrete eksempler på videre studier og/eller arbeidsgivere. Søker skal beskrive hvilke undersøkelser som er gjennomført, for eksempel dialog med arbeidsgivere, analyser av arbeidsmarkedet eller kartlegging av videre studiemuligheter, og vise hvordan ulike deler av utdanningen svarer på identifiserte behov.

### *Eventuell dokumentasjon*

- tentative pensum- og litteraturlister

<sup>21</sup> Kravet henger sammen med universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav g om at studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

- oversikt over relevant forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid fra fagmiljøet
- undersøkelser eller analyser gjort for å kartlegge muligheter i arbeids- og samfunnsliv

### 3.3 Læringsutbytte i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav c

Læringsutbyttet skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring for det aktuelle nivået.

#### Tolkning av kravet

Intensjonen med kravet er å beskrive hva en student skal ha oppnådd ved fullført studietilbud, det vil si **læringsutbyttet** vedkommende sitter igjen med, slik det beskrives i læringsutbyttebeskrivelsene (LUB-ene).

Alle akkrediterte studietilbud skal ha en læringsutbyttebeskrivelse som er i samsvar med [Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring \(NKR\)](#). Se også [Kunnskapsdepartementets sider om NKR](#).

NKR beskriver det formelle utdanningssystemet i Norge og er generelt utformet. NKR er inndelt i nivåer der hvert nivå inneholder fastsatte, generelle læringsutbyttebeskrivelser. Nivåene 6 til 8 regnes som høyere utdanning, der fullført nivå 6 tilsvarer bachelorgrad, nivå 7 mastergrad og nivå 8 doktorgrad. Alle LUB-er må være utformet i tråd med NKRs beskrivelser for det aktuelle nivået av høyere utdanning (nivå 6, 7 eller 8). Det kan være gode faglige grunner til at for eksempel et studietilbud på mastergradsnivå (nivå 7) inneholder enkelte beskrivelser som er i tråd med nivå 6 eller 8 i NKR. Hovedtyngden av LUB-ene for et studietilbud må imidlertid være på rett nivå.

LUB-ene angir hvilket læringsutbytte en student skal ha oppnådd etter å ha fullført studietilbudet, og de skal kommunisere studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse, både overfor læresteder i inn- og utland og arbeids- og samfunnslivet. LUB-ene beskriver det en kandidat skal vite, kunne og være i stand til å gjøre ved fullført studietilbud. Veilederen bruker termen LUB-ene der forskriften viser til det samlede «læringsutbyttet».

LUB-ene gir klare rammer for det faglige innholdet i et studietilbud. Dermed er valg av LUB-er førende for hvordan studietilbudet utformes, og hvilken kompetanse som kreves av de som skal bidra inn i studietilbudet. Det vil si at kravet i § 1-11 bokstav c henger nøye sammen med de øvrige kravene som vurderes ved akkreditering av studietilbud.

Videre må LUB-ene både ivareta de generelle formuleringene i NKR og ha et fagspesifikt innhold for å være i **samsvar** med rammeverket.

LUB-ene for studietilbud som er regulert av profesjonskrav må ivareta profesjonskravene i tillegg til kravene i NKR. Nasjonale rammeplaner og retningslinjer skal være utformet i tråd med beskrivelsene i NKR.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive hva en student skal ha oppnådd ved fullført utdanning. Søker skal gjøre rede for de faglige vurderingene og valgene som er gjort av fagmiljøet.

Læringsutbyttebeskrivelsen for studietilbudet skal være i tråd med de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene til NKR for aktuelt nivå (nivå 6, 7 eller 8). Søknaden vurderes i lys av læringsutbyttebeskrivelsene (LUB-ene) slik de forekommer i studieplanen.

I de tilfellene søker ønsker å bruke enkelte LUB-er fra et annet nivå, må det foreligge en faglig begrunnelse.

For studietilbud som reguleres av profesjonskrav, for eksempel rammeplan, nasjonale retningslinjer eller andre lov- og forskriftskrav, må søker forsikre seg om at læringsutbyttebeskrivelsene oppfyller kravene både for profesjonsutøvelse og i NKR.

Dersom søker har spesialiseringer innenfor et studietilbud, må det overordnede læringsutbyttet for studietilbudet dekke innholdet i alle spesialiseringene.

#### *Obligatorisk dokumentasjon*

- tabell som viser sammenheng mellom studietilbudets LUB-er og NKR

## 3.4 Innhold, oppbygning og progresjon

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 d

Studietilbudets innhold, oppbygging og progresjon skal være tilpasset læringsutbyttet.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at studietilbudet skal struktureres slik at studieløpet sikrer at studentene oppnår det forventede læringsutbyttet, slik det er formulert i studietilbudets læringsutbyttebeskrivelser (LUB-er).<sup>22</sup> Videre innebærer kravet at det er LUB-ene som skal styre valg av faglig innhold, oppbygning og progresjon i studietilbudet. Til sammen skal LUB-ene for emnene i et studietilbud som fører til en grad, dekke alle kravene i NKR til kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse på det gitte nivået. Kravet forutsetter

<sup>22</sup> Kravet må ses i sammenheng med universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav e og h, da de tre bestemmelsene alle angår den tilretteleggingen av læringsprosessen, med helhetlig design av form, innhold, prosesser og ressurser, som skal støtte studenten i å lykkes med å lære det som er studietilbudets læringsutbytte.

at studietilbudets LUB-er er dekkende, og at det kan utledes av LUB-ene hvilke krav som må stilles til studietilbudets faglige innhold og oppbygning.

Vilkåret om at studietilbudets **innhold** skal være tilpasset læringsutbyttet, innebærer at det faglige innholdet i studietilbudet skal bidra til at studentene oppnår det samlede læringsutbyttet for studietilbudet.

Vilkåret om at studietilbudets **oppbygging og progresjon** skal være tilpasset læringsutbyttet, innebærer at emnene som inngår i studietilbudet, skal være innrettet slik at innholdet i emnene og rekkefølgen studentene tar emnene i, bygger opp under studietilbudets overordnede læringsutbytte.<sup>23</sup> Det innebærer

- at emner som tilbys første semester på lavere grad, tar hensyn til at studentene ikke har tidligere erfaring fra høyere utdanning
- at det er tydelig hvilke emner som bygger på hverandre
- at de faglige kravene til studentene øker utover i studieløpet

Det må også komme frem hvilke emner som er obligatoriske, og hvilke som er valgbare, på hvilket tidspunkt i studieløpet det er lagt opp til utveksling, og hvordan utvekslingen innpasses i det ordinære studieløpet.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive og begrunne hvilke emner studietilbudet er bygget opp av, og det faglige innholdet i emnene. Beskrivelsen av det faglige innholdet må være slik at det i forbindelse med vurderingen av andre akkrediteringskrav er mulig å vurdere hvilken kompetanse studietilbudets fagmiljø må ha. Søknaden skal begrunne valgene som er tatt i forbindelse med utviklingen av studieplanen.

Søker må også beskrive og begrunne hvordan emnene bidrar til at studenten oppnår studietilbudets samlede læringsutbyttet. Her kan en tabell som viser sammenhengen mellom de ulike emnene og de samlede læringsutbyttebeskrivelsene være hensiktsmessig.

Søker må videre redegjøre for hvordan progresjon ivaretas gjennom studieløpet. Der progresjon gjennom studieløpet kan fremstå uklar, for eksempel ved rullerende opptak, må det begrunnes spesielt hvordan det er lagt til rette for at studentene oppnår en god progresjon gjennom studietilbudet.

### *Obligatorisk dokumentasjon*

- tabell med oversikt over emner knyttet opp mot læringsutbyttebeskrivelsene

<sup>23</sup> Kravet har sammenheng med de europeiske standardene og retningslinjene for kvalitetssikring i høyere utdanning (ESG), og særlig standard 1.2, som presiserer at «programmes are designed so that they enable smooth student progression».

### 3.5 Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav e

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet og utformet slik at de fremmer at studentene tar en aktiv rolle i å forme læringsprosessen.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at det skal være sammenheng mellom læringsutbyttet, slik det går frem av studietilbudets læringsutbyttebeskrivelser (LUB-er), og de undervisnings-, lærings- og vurderingsformene som inngår i studietilbudet. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene skal legge til rette for at studentene kan delta aktivt i utformingen av læringsprosessen.<sup>24</sup> Kravet forutsetter at LUB-ene er presise nok til å angi hva studentene skal vurderes i, og hvilke undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som er egnet til å oppnå læringsutbyttet. Kravet henger også sammen med studietilbudets organisering og infrastruktur, for eksempel vil nettstudier kunne kreve andre undervisnings-, lærings- og vurderingsformer enn campusbaserte studier. Videre vil gruppearbeid kreve annen infrastruktur enn forelesninger.

**Undervisningsformer** viser her til de aktivitetene fagmiljøet har valgt å benytte for å tilrettelegge for studentenes læring. **Læringsformer** viser til ulike kategorier av læringsaktiviteter, det vil si ulike metoder for å lære.<sup>25</sup>

**Vurderingsformer** viser her til vurdering *for* læring, vurdering *som* læring og vurdering *av* læring.

Kravet om at undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er **utformet slik at de fremmer at studentene tar en aktiv rolle i å forme læringsprosessen**, er i tråd med nasjonale føringer og bringer norsk regelverk nærmere europeiske standarder for akkreditering, jf. ESG-standard 1.3 om studentsentrert læring, undervisning og vurdering.

#### For søkere

##### *Slik redegjør søker for kravet*

<sup>24</sup> Kravet må ses i sammenheng med universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav d og h, da de alle angår tilrettelegging av læringsprosessen, med helhetlig design av form, innhold, prosesser og ressurser som skal understøtte studenten i å oppnå læringsutbyttet.

<sup>25</sup> Ifølge universitets- og høyskoleloven § 3-5 andre ledd skal kvalitetsarbeidet med og kvalitetssikringen av norsk høyere utdanning «være i samsvar med kravene i de europeiske standardene og retningslinjene for kvalitetssikring i høyere utdanning» (ESG). Kravet i universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav e omfatter, i tråd med ESG-standard 1.3, en tilnærming der studentene tar en aktiv rolle i å forme læringsprosessen (studentsentrert), og er resultatet av en bevisst utforming av studietilbudet. Dette bygger på et konstruktivistisk læringssyn som preger både Bologna-prosessen og norsk høyere utdanning, jf. Meld. St. 16 (2016–2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning (kvalitetsmeldingen).

I sin søknad skal søker beskrive undervisnings-, lærings- og vurderingsformene som skal benyttes i studietilbudet, og forklare hvordan disse er avledet fra LUB-ene.

Videre skal søker beskrive hvordan studietilbudet er utformet slik at studentene tar en aktiv rolle i å forme læringsprosessen.

Begrunn valgene som er tatt i utformingen av studietilbudets undervisnings-, lærings- og vurderingsformer inkludert hvordan ulik organisering av studier (nett, samlingsbasert, campus) er hensyntatt.

### 3.6 Arbeidsomfang

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav f

Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at heltidsstudenter skal kunne oppnå læringsutbyttet for studietilbudet ved å bruke mellom 1500 og 1800 timer på arbeidet med studietilbudet i løpet av et år. Arbeidsmengden skal tilpasses slik at det er overkommelig på maksimalt 1800 timer, og den skal også fylle minst 1500 timer.

**Studietilbudets samlede arbeidsomfang** viser til alle de faglige aktivitetene studenten deltar i for å oppnå læringsutbyttet, både organiserte læringsaktiviteter og egenstudier. Organiserte læringsaktiviteter kan for eksempel være forelesninger, seminarundervisning, laboratoriearbeid, veiledning og praksis. Eksempler på egenstudier er å lese pensum og delta i kollokvier. Se også tolkning av universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav e, om undervisnings-, lærings- og vurderingsformer. Det skal være en balanse mellom egenstudier og organiserte læringsaktiviteter, med utgangspunkt i fagområdet og nivået til studietilbudet, som gjør det mulig for studentene å oppnå læringsutbyttet.

Et studieår på fulltid i omfang og læringsutbytte tilsvarer 60 studiepoeng, jf. universitets- og høyskoleloven § 11-2 første ledd. Dette er i samsvar med retningslinjene for the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS).<sup>26</sup> Studieåret skal være ti måneder dersom det ikke er særskilte grunner til å ha annen lengde på studieåret, jf. universitets- og høyskoleloven § 11-2 andre ledd.

#### For søkere

##### *Slik redegjør søker for kravet*

<sup>26</sup> Se Prop. 126 L (2022-2023) 23-11-2.

I søknaden skal søkeren gjøre rede for det totale arbeidsomfanget av studietilbudet per studieår og fordelingen av antall timer per semester (høst- og vårsemester). Søkeren skal vise hvordan studietilbudet er utformet, med fordeling av timer på ulike organiserte læringsaktiviteter og egenstudier. Søkeren skal også begrunne hvorfor den valgte fordelingen mellom ulike organiserte læringsaktiviteter og egenstudier er hensiktsmessig for å oppnå læringsutbyttet innenfor tidsrammen.

**Obligatorisk dokumentasjon**

- oversikt over fordeling av arbeidsomfang per semester og aktivitet

### 3.7 Kobling til forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

**Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav g.**

Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

#### Tolkning av kravet

Kravet er direkte knyttet til universiteters og høyskolars oppgaver, jf. universitets- og høyskoleloven § 2-1 bokstav a, som presiserer at universiteter og høyskoler skal tilby høyere utdanning basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. Bestemmelsen innebærer at alle studietilbud innen høyere utdanning skal bygge på forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, og at det skal være en tydelig sammenheng mellom forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og studietilbudet. Hvorvidt kravet er oppfylt, vil være en faglig skjønnsvurdering for det enkelte fagområdet og ut fra studietilbudets egenart.

**Forskning** innebærer å frembringe og spre ny kunnskap gjennom fagfellevurderte publikasjoner basert på vitenskapelige metoder, i tråd med internasjonale standarder. Forskning og faglig utviklingsarbeid henger tett sammen, og det foreligger ikke nødvendigvis et skarpt skille mellom de to.

**Kunstnerisk utviklingsarbeid** innebærer at kunstnerisk praksis brukes som et selvstendig grunnlag for kunnskapsutvikling, på linje med vitenskapelig forskning. Kunstnerisk utviklingsarbeid er en systematisk og refleksiv prosess hvor kunstnere gjennom praktisk skapende arbeid utforsker, utvikler og formidler ny innsikt, nye uttrykk eller nye metoder innenfor kunstfeltet. Kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid henger tett sammen, og ansatte som driver kunstnerisk utviklingsarbeid driver også faglig utviklingsarbeid.

Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er likestilt gjennom lov.

**Faglig utviklingsarbeid** ved universiteter og høyskoler er systematisk arbeid for å forbedre og fornye undervisning, læringsprosesser og faglig innhold, ofte basert på erfaring, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og evaluering.

Resultater av fagmiljøets forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid omtales senere i veiledningen under kapitlene 4–7, som tar for seg kravene til fagmiljø.

At studietilbudet skal ha en **relevant kobling** til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, betyr at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet må kunne vise en tilstrekkelig relevant gjensidig kobling mellom forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og studietilbudet. Hvordan selve koblingen mellom studietilbudet og forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid sikres, avhenger i stor grad av studietilbudets nivå, omfang og egenart og kan dokumenteres ved hjelp av ulike indikatorer. En vesentlig indikator er hvordan og i hvilken grad studentene introduseres for forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid i løpet av studiet. En avgjørende faktor for å etablere relevant kobling er fagmiljøets egen relevante forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid. Det må også være en tilstrekkelig andel ansatte med forskningskompetanse eller kompetanse innen kunstnerisk utviklingsarbeid som dekker vesentlige deler av studietilbudet. Videre kan koblingen sikres gjennom at fagmiljøet bruker egne forskningsresultater eller resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid som er relevante for studietilbudet. Koblingen kan også sikres ved å innlemme andres relevante og oppdaterte forskning eller kunstneriske utviklingsarbeid i studietilbudet, for eksempel gjennom pensum. En annen indikator er i hvilken grad studentene knyttes direkte til institusjonens forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid. Avhengig av studietilbudets nivå, omfang og egenart vil studentene i varierende grad selv kunne bidra til utvikling av ny kunnskap.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive hvordan studietilbudet er koblet til relevant forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Det må være tydelig i redegjørelsen hvordan denne koblingen er relevant for studietilbudet, sett opp mot studietilbudets nivå, omfang og egenart.

Indikatorer som kan være aktuelle for å belyse at studietilbudet har en relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid:

- andel av undervisningen som gis av ansatte med førstestillingskompetanse, det vil si professor, dosent, førsteamanuensis eller førstelektor
- hvordan fagmiljøets egne relevante forskningsresultater eller resultater fra kunstnerisk utviklingsarbeid og/eller andres relevante og oppdaterte forskning eller kunstneriske utviklingsarbeid innlemmes i utdanningen

- tentative pensum- og litteraturlister for de enkelte emnene
- hvordan studentene vil møte og/eller selv deltar i forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid gjennom studietilbudet (for eksempel prosjekter, kollokviégrupper og laboratoriearbeid)

### 3.8 Organisering og infrastruktur

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav h

Studietilbudets organisering og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet og stå i forhold til antallet studenter.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at hvordan studietilbudet tilbys, og hvilken infrastruktur som kreves, vurderes opp mot læringsutbyttet.<sup>27</sup> Kravet forutsetter at LUB-ene er presise nok til å legge føringer både for studietilbudets organisering og for infrastrukturen.

**Studietilbudets organisering** forstås her som i hvilken grad studietilbudets aktiviteter, læringsressurser og aktører befinner seg på campus eller er nettbaserte, samlingsbaserte, desentraliserte eller en kombinasjon av disse, og hvorvidt studietilbudet er tilgjengelig som heltids- og/eller deltidsstudium. Organiseringen må være faglig og pedagogisk begrunnet og tilpasset læringsutbyttet.

**Studietilbudets infrastruktur** refererer til institusjonens lokaler, utstyr og støttetjenester (for eksempel bibliotekstjenester). Infrastrukturen skal utgjøre et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte. Videre skal infrastrukturens kapasitet og utforming legge til rette for å gjennomføre både fagmiljøets forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid og studietilbudet. Hva som utgjør tilfredsstillende og riktig dimensjonering, avhenger av studietilbudets organisering, egenart og utforming samt antallet studenter. Infrastrukturen bør tilpasses studentsentrerte undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, jf. § 1-11 bokstav e. For eksempel kan det innebære behov for grupperom og samarbeidsflater. Infrastruktur omfatter også støttetjenester i form av opplæring og oppfølging av nettstudenter og støtte til fagmiljøet for å designe gode studentsentrerte læringsomgivelser. Infrastrukturen i studietilbudet skal også sikre og utvikle den utdanningsfaglige kompetansen til fagmiljøet, jf. § 1-12 tredje ledd. At studietilbudets organisering og infrastruktur skal *stå i forhold til antallet studenter*, innebærer at det er mulig å gjennomføre studietilbudet med forventet rekruttering og med planlagt organisering og

<sup>27</sup> Kravet må ses i sammenheng med universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav d og e, da alle disse kravene angår tilrettelegging av læringsprosessen, med helhetlig design av form, innhold, prosesser og ressurser som skal støtte studenten i å lykkes med å oppnå studietilbudets læringsutbytte.

infrastruktur, uten at det går på bekostning av studentenes læringsmiljø og læringsutbytte.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive studietilbudets organisering, herunder hvor aktiviteter, læringsressurser og ulike aktører vil befinne seg, med mulighet for ulike kombinasjoner. Det er ikke nødvendigvis slik at et studietilbud kun har én enkelt organisering. Campusbaserte studietilbud kan for eksempel ha læringsaktiviteter som både skjer i nettklasserom og på fysiske samlinger med bakgrunn i hva som fungerer best hvor. Samlingsbaserte studietilbud kan for eksempel være nettbaserte mellom samlingene.

Videre skal søker beskrive studietilbudets infrastruktur. Infrastruktur omfatter blant annet bygningsmasse som laboratorier, fysisk bibliotek,<sup>28</sup> undervisningslokaler og seminarrom, digitalt utstyr og infrastruktur, digitale systemer som videoopptaksløsninger, læringsplattformer, digitalt biblioteksystem, nødvendig programvare og tjenester som tilgang til digitale læringsressurser samt ulike typer støttetjenester.

Valgene av organisering og infrastruktur skal begrunnes ut fra studietilbudets læringsutbytte, studentenes læringsmiljø og forventet antall studenter.

#### *Relevant dokumentasjon*

- leieavtaler og avtaler om tilgang til infrastruktur

## 3.9 Ordninger for internasjonalisering og internasjonal studentutveksling

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav i

Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. Studietilbud som fører fram til en grad, skal i tillegg ha faglig relevante ordninger for internasjonal studentutveksling.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at studietilbud på alle nivåer skal ha ordninger som bidrar til å gi studentene internasjonale perspektiver i utdanningen. For gradsgivende studietilbud innebærer kravet også at institusjonen har ordninger som gir studentene mulighet for studieopphold i utlandet.

<sup>28</sup> Bibliotekets rolle og utforming utdypes i rapport fra UHR-bibliotek til Kunnskapsdepartementet om «Bibliotek i universitets- og høyskolesektoren – utvikling, roller og oppgaver» (2015).

Vilkåret om at **ordningene for internasjonalisering skal være tilpasset nivået, omfanget og egenarten til studietilbudet**, tar høyde for at måten institusjonen legger til rette for å gi studentene internasjonale perspektiver, vil kunne variere. Innretningen på internasjonaliseringen vil avhenge av om studietilbudet er på bachelor-, master- eller doktorgradsnivå, omfanget av studietilbudet (antall studiepoeng) og fagområdet til studietilbudet. Institusjonens ordninger for internasjonalisering kan omfatte ulike aktiviteter, slik som bruk av internasjonal pensumlitteratur, internasjonale gjesteforelesere eller biveiledere, virtuell mobilitet, innreisende utvekslingsstudenter eller at studentene får delta på internasjonale konferanser eller workshops. Listen er ikke uttømmende.

Vilkåret om **internasjonal studentutveksling** gjelder for alle studietilbud som fører frem til en grad,<sup>29</sup> og innebærer at institusjonen skal ha oppdaterte og bindende avtaler for utvekslingsopphold i utlandet som studentene kan benytte seg av. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal sikre at ordningen er faglig relevant. Internasjonal studentutveksling skal inngå som en naturlig del av studietilbudets innhold, oppbygning og progresjon, slik at studentene kan gjennomføre utvekslingen som en del av det ordinære studieløpet. Kravet fastsetter ikke lengden på utvekslingsoppholdet.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive hvordan internasjonalisering foregår, og hvordan fagmiljøet sikrer at internasjonale perspektiver er ivaretatt i studietilbudet.<sup>30</sup> Videre skal søker begrunne hvorfor internasjonaliseringen er relevant for studietilbudet.

Søker må vise når i studiet utveksling er mulig, og hvordan utvekslingen kan innpasses i det ordinære studieløpet. Videre må søker gjøre rede for hvilke avtaler som er inngått, og hvordan disse er faglig relevante for studietilbudet. Avtalene kan være inngått på institusjonsnivå.

Potensielle avtaleparter krever gjerne at studietilbudet er akkreditert før de er villige til å signere avtaler om internasjonalisering eller utveksling. Derfor kan det være krevende for nye aktører å få til bindende avtaler. I slike tilfeller er det mulig å bruke intensjonsavtaler (Memorandum of Understanding, MOU) som gir tydelige rammer for en formell juridisk avtale etter at studietilbudet er akkreditert.

### **Obligatorisk dokumentasjon**

- bindende avtaler om internasjonalisering, eventuelt intensjonsavtaler
- bindende avtaler om utveksling, eventuelt intensjonsavtaler

<sup>29</sup> Studietilbud som fører frem til en grad viser her til studietilbudene som gir vitnemål for oppnådd grad, jf. universitets- og høyskoleforskriften §§ 2-4 til 2-12.

<sup>30</sup> Se HK-dirs [nettsider med informasjon om internasjonalisering i høyere utdanning](#).

## 3.10 Faglig ledelse

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 j.

Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at ansvaret for kvalitetssikring og videreutvikling av studietilbudet skal være tydelig definert og forankret i den faglige ledelsen ved studietilbudet.

Vilkårene om **tydelig og faglig** ledelse innebærer at kvalitetssikring skal være et reelt faglig anliggende. Den faglige ledelsen kan bestå av én eller flere ansatte i fagmiljøet tilknyttet studietilbudet. Det skal være kjent både for studenter og ansatte hvem som har det faglige ansvaret.

Å ha ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studietilbudet innebærer å sørge for at studietilbudet gjennomføres i tråd med studieplanen, å sikre at studietilbudet tilfredsstiller kravene til akkreditering<sup>31</sup> og ta ansvar for at studietilbudet videreutvikles i tråd med institusjonens kvalitetssystem og kvalitetsarbeid.<sup>32</sup>

En forutsetning for å kunne utøve tydelig faglig ledelse er at roller og ansvar er tydelig definert i kvalitetssystemet til institusjonen, og at den faglige ledelsen har tilstrekkelig informasjon til å følge opp studietilbudet og identifisere eventuelle avvik.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive hvem som har den faglige ledelsen av studietilbudet, hvilket nivå i organisasjonen ansvaret er lagt på, og hvordan rollen og ansvaret er forankret i institusjonens kvalitetssystem. Videre skal søknaden inneholde en beskrivelse av hvilke oppgaver den faglige ledelsen har, og hvem som har ansvar for de ulike oppgavene.

#### **Relevant dokumentasjon**

- rollebeskrivelser og mandater

<sup>31</sup> Kravene til akkreditering av studietilbud er gitt i universitets- og høyskoleforskriften § 1-10 til 1-17. Noen studietilbud er i tillegg regulert i forskrift om rammeplan.

<sup>32</sup> Kravene til kvalitetssystem og kvalitetsarbeid er fastsatt i universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-7 og 1-8.

### 3.11 Informasjon om studietilbudet

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav k

Informasjonen om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon, herunder muligheter for studentutveksling.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at innholdet i studieplanen for studietilbudet er korrekt. Fagmiljøet skal utarbeide en studieplan, jf. universitets- og høyskoleloven § 11-1 første ledd.<sup>33</sup> Kravet må ses i sammenheng med § 1-11 bokstav d.

En studieplan er et formelt dokument som fungerer som en kontrakt mellom utdanningsinstitusjonen og studentene. Ifølge universitets- og høyskoleloven § 11-1 første ledd skal det fastsettes studieplan for studietilbud. Studieplanen skal tydeliggjøre det faglige innholdet, hvilke rammer som gjelder for studietilbudet, hvilket læringsutbytte studentene skal oppnå, og beskrive en plan for hvordan dette skal gjøres. Studieplaner for studietilbud som er styrt av rammeplaner, retningslinjer eller tilsvarende, vil måtte ta utgangspunkt i kravene som stilles i rammeplanen og/eller retningslinjene.

En studieplan består av en overordnet del, programbeskrivelse, og emnebeskrivelsene. Til sammen utgjør programbeskrivelsen og emnebeskrivelsene studieprogrammet.

I programbeskrivelsen skal det blant annet finnes opptakskrav, en kort beskrivelse av studietilbudet, og de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene (LUB-ene) for studieprogrammet. Programbeskrivelsen skal inneholde en samlet oversikt over alle emner som inngår i studieprogrammet, og informasjon om muligheter for studentutveksling.

Studietilbudets faglige avgrensning og bredde skal komme tydelig frem av studieplanen og eventuelt annen informasjon om studietilbudet.

Informasjonen om studietilbudet skal være nyttig både for fremtidige, nåværende og uteksaminerte studenter samt for arbeidsgivere og andre interessenter.

#### For søkere

##### *Slik redegjør søker for kravet*

<sup>33</sup> Lovens bestemmelse ivaretar formålet med de europeiske standardene og retningslinjene for kvalitetssikring (ESG), der det står at institusjonen, i tråd med standard 1.8, skal sørge for at informasjonen om studietilbudet skal være korrekt, objektiv, oppdatert og lett tilgjengelig og omfatte informasjon om opptakskrav, læringsutbytte, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer samt relevans for videre studier og jobbmuligheter.

Søker redegjør for kravet ved å legge ved studieplanen for studietilbudet. Det skal være samsvar mellom informasjonen søker gir i søknaden om akkreditering, og informasjonen i studieplanen.

Videre skal studieplanen inneholde korrekt informasjon om studietilbudet, herunder læringsutbyttebeskrivelser, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, oppbygning og progresjon, samt muligheter for studentutveksling.

## 3.12 Praksis

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav I

For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at studietilbud som inneholder praksis, skal ha avtaler som regulerer den faglige gjennomføringen av praksis og andre forhold som er av betydning for studentens læringsutbytte og for kvaliteten i praksisoppholdet. Dette innebærer blant annet at avtalen skal beskrive partenes rettigheter og plikter.

Praksis omfatter i denne sammenhengen læringsaktiviteter der studenten utplasseres i arbeidslivet, og er avgrenset til alle former for praksis som er en del av studietilbudet institusjonen tilbyr. Dette spenner fra praksis slik det forekommer i studietilbud styrt av nasjonale retningslinjer eller tilsvarende, til praksis som utgjør en frivillig del av gjennomføringen av studietilbudet og som går under andre betegnelser.<sup>34</sup>

Praksisen er en del av studietilbudet og skal ha tilsvarende kvalitet og relevans som øvrige deler av studietilbudet. At praksisen skal være relevant, innebærer at den skal kunne knyttes til og lede frem til et gitt læringsutbytte. Videre skal praksisen kvalitetssikres på lik linje med de delene av studietilbudet som tilbys ved institusjonen.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive hvordan institusjonen legger til rette for og gjennomfører praksis i studietilbudet.

Det skal finnes avtaler med praksisstedene som sikrer og regulerer den faglige gjennomføringen av praksisen, og som gjør det mulig å kvalitetssikre praksisopplæringen. Avtalene skal sikre de forholdene som er viktige for at studenten skal kunne gjennomføre sitt arbeid, for eksempel studentenes adgang til å oppholde seg i bedriften/på

<sup>34</sup> Se [NOKUTs operasjon praksis](#).

institusjonen, tilgang til materiale og informanter, forsikring, med mer. Søker har ansvar for at studenten får tilstrekkelig veiledning og oppfølging under praksis både på eksterne og interne praksissteder.

Innenfor noen fagfelt er det vanlig at det inngås rammeavtaler med kommuner om praksis. Slike rammeavtaler må suppleres med signerte praksisavtaler.

***Obligatorisk dokumentasjon***

- signert(e) praksisavtale(r)

## 4 Generelle krav til fagmiljø

Dette kapittelet tar for seg de generelle kravene til fagmiljø. Disse generelle kravene gjelder for studietilbud på alle nivåer og går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-12.

Kravene gjelder for alle akkrediterte studietilbud, både de som akkrediteres under institusjonenes egne fullmakter, og de som vurderes av NOKUT etter søknad. Et krav inneholder ofte flere vilkår, og alle vilkårene som inngår skal være oppfylt.

### 4.1 Størrelse og stabilitet

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 første ledd

Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antallet studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker fag, emner og veiledningen som inngår i studietilbudet.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at alle studietilbud skal ha et fagmiljø som har tilstrekkelig størrelse til å drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudets fagområde og dekke studietilbudets innhold, gitt studietilbudets egenart og antallet studenter. Fagmiljøet må være kompetansemessig stabilt over tid og skal kunne dekke undervisning og veiledning som inngår i studietilbudet.

**Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet** defineres som ansatte som direkte og regelmessig gir bidrag til gjennomføringen, utviklingen og organiseringen av studietilbudet.<sup>35</sup>

Fagmiljøet omfatter ansatte med ulike typer bidrag inn i studietilbudet: undervisning, veiledning og annen tilrettelegging for læring, som laboratoriearbeid, forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid, erfaringsoverføring fra praksisfeltet, praktisk undervisning, pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi, innovasjon og samarbeid med arbeids- og næringslivet. Det er viktig at fagmiljøet fremstår som et reelt miljø, at det ikke er fragmentert og uten sammenheng med personene som skal bidra faglig i studietilbudet.

Ekstra oppmerksomhet må vies antall stipendiater. I tråd med NOKUTs praksis<sup>36</sup> er det kun stipendiatenes undervisning som kan regnes som en del av bidraget til fagmiljøet. Det innebærer at det kun er stipendiater som er tilsatt ved institusjonen og som har undervisning som en del av pliktarbeidet, som kan regnes som en del av fagmiljøet. Stipendiatenes forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid knyttes til arbeidet med egen doktorgradsavhandling og kan ikke regnes inn som en del av fagmiljøet tilknyttet studietilbudet. For

<sup>35</sup> Se kapittel 2.2 ovenfor og HK-dirs [veileder til kapittel 3 universitets- og høyskoleforskriften](#).

<sup>36</sup> Tidligere fagmiljøtabell 2

doktorgradsutdanninger skal ikke stipendiatene regnes med i fagmiljøet ettersom de ikke bidrar i undervisning og veiledning på dette nivået.

Vilkåret om fagmiljøets **størrelse** forutsetter et tilstrekkelig antall ansatte for å drifte, kvalitetssikre og videreutvikle studietilbudet samt ivareta forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er relevant for studietilbudet. Fagmiljøets størrelse og kompetanse må være tilpasset antallet studenter og være tilstrekkelig for å ivareta undervisnings- og veiledningsbehovet i studietilbudet. Det kan være aktuelt å vurdere forholdet mellom antallet årsverk tilknyttet undervisning og veiledning og antallet studenter.

Fagmiljøet skal være tilpasset studietilbudets **egenart**. Dette innebærer at det ut fra studietilbudets fagfelt, innhold og oppbygning kan være behov for å stille særskilte krav til fagmiljøet. For eksempel vil profesjonsutdanninger kreve høy grad av spesialisert kompetanse, noe som kan resultere i behov for større fagmiljøer enn ved andre studietilbud på samme nivå.

Vilkåret om at fagmiljøet skal være **kompetansemessig stabilt over tid** fordrer at fagmiljøets størrelse og kompetanse må være tilpasset studietilbudets egenart, antallet studenter og undervisningen og veiledningen i studietilbudet. Hva som anses å være kompetansemessig stabilt over tid, vil være en skjønnsmessig vurdering ut fra studietilbudets egenart inkludert undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, men også behovet for forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Momenter som vurderes i forbindelse med dette kravet, kan være bredden i sammensetningen av fagmiljøet når det gjelder fagområder for undervisning, fokus i forskningen og/eller det kunstneriske utviklingsarbeidet, karrieremessig progresjon og alderssammensetning av fagmiljøet. Videre er det aktuelt å vurdere fagmiljøets tilgang til ny kompetanse og sårbarhet ved eventuelle tap av enkeltpersoner eller deler av fagmiljøet.

Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha **en sammensetning som dekker fagene, emnene og veiledningen** som inngår i studietilbudet. Fagmiljøet skal kunne undervise i studietilbudets fag og emner, samt veilede studenter og følge opp andre oppgaver som studieplanen legger opp til. Fordi fagmiljøet omfatter personene som direkte og regelmessig skal bidra til utviklingen av studietilbudet, må institusjonen til enhver tid kunne vise til et fagmiljø av tilstrekkelig størrelse og med tilfredsstillende kompetanse for hele studietilbudet.

Kravet forutsetter at fagmiljøet er ansatt ved institusjonen. Det er en forutsetning for å kunne utvikle et studietilbud at en vesentlig del av fagmiljøet er tilsatt. Fagmiljøet må være tilpasset forventet antall studenter og studietilbudets egenart. Fagmiljøet skal dekke forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, undervisning og veiledning innen alle fag og emner som er tilknyttet studietilbudet. Etter en eventuell akkreditering kan det tilsettes flere for å dekke undervisning for et økt antall studenter og kull, det vil si en utvidelse av kapasiteten.

**For søkere*****Slik redegjør søker for kravet***

Søker skal beskrive kompetansen i fagmiljøet og redegjøre for hvordan den er tilpasset og relevant for studietilbudets faglige innhold og tilstrekkelig bred til å dekke studietilbudets fag og emner. I redegjørelsen skal det inngå en oversikt over fagmiljøets ansvarsområder og oppgaver i studietilbudet (undervisning, veiledning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, faglig ledelse med mer). Søker skal videre oppgi antallet faglige årsverk totalt og antallet faglige årsverk med førstestillingskompetanse per student (heltidsekvivalent). Søkeren skal gjøre rede for hvordan fagmiljøets størrelse er tilpasset antallet studenter og studietilbudets egenart, og tilstrekkelig til å ivareta forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, undervisning og veiledning i studietilbudet.

Søker skal beskrive hvordan institusjonen vil sikre et stabilt fagmiljø som har den riktige kompetansen for studietilbudet over tid. Dette innebærer at fagmiljøet må kunne dekke fag og emner som inngår, herunder dekke alle sentrale deler med førstestillingskompetente og være tilpasset det forventede antallet studenter og studietilbudets egenart. Videre må det foreligge en konkret plan for hvordan fagmiljøet skal bygges opp og holdes stabilt over tid for å dekke økt antall studenter.

Vilkåret innebærer også at søker må identifisere eventuelle svakheter ved stabiliteten og forklare hvordan svakhetene blir håndtert.

Ofte vil fagmiljøet tilknyttet studietilbudet være en del av et større miljø ved institusjonen. Det betyr at fagmiljøet vil kunne trekke veksler på kompetanse som ikke nødvendigvis er direkte tilknyttet studietilbudet i form av årsverk eller oppgaver. Fagmiljøtabellen kan brukes for å synliggjøre denne kompetansen.

***Obligatorisk dokumentasjon***

- Fagmiljøtabellen: fagmiljøets planlagte faglige bidrag i studietilbudet
- CV-er for fagmiljøet

**4.2 Hovedstilling og førstestillingskompetanse****Universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 andre ledd**

Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utføres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. I de sentrale delene av studietilbudene skal det være ansatte i hovedstilling med førstestillingskompetanse. Førstestillingskompetanse innehas av ansatte i førstestilling og andre med doktorgrad. Førstestillinger er stillingene førstelektor, førsteamanuensis, dosent og professor.

**Tolkning av kravet**

Kravet innebærer både kvantitative og kvalitative krav til fagmiljøet tilknyttet studietilbudet samt krav til tilsettingsform og kompetanse.

Vilkåret om at **minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utføres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen**, omfatter fagmiljøet, jf. punkt 4.1 ovenfor.

Hovedstilling innebærer at institusjonen skal være hovedarbeidsgiver for den ansatte, og at den ansatte minst har en 50 prosents stilling ved institusjonen. For fellesgrader skal minst 50 prosent av det samlede fagmiljøet som bidrar inn mot fellesgraden, utgjøres av ansatte i hovedstilling ved én eller flere av de deltakende institusjonene.

I vilkåret om at **det skal være ansatte i hovedstilling med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet**, ligger det at blant de som er ansatt i hovedstilling skal det være førstestillingskompetanse innenfor studietilbudets sentrale deler.

Førstestillingskompetanse innehas av ansatte i førstestilling,<sup>37</sup> samt øvrige faglig ansatte med doktorgrad. Hva som utgjør de sentrale delene i studietilbudet, vil variere ut fra studietilbudets egenart og nivå.

#### For søkere

##### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive og begrunne hva som anses som de sentrale delene i studietilbudet, og hvordan de sentrale delene er dekket av ansatte i hovedstilling med relevant førstestillingskompetanse.

Søker skal beskrive hvordan minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet utføres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Redegjørelsen suppleres med fagmiljøtabellen.

## 4.3 Utdanningsfaglig kompetanse

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 tredje ledd

Fagmiljøet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse i universitets- og høyskolepedagogikk og -didaktikk, samt kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring. Institusjonen skal legge til rette for oppdatering og utvikling av fagmiljøets kompetanse.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha pedagogisk og didaktisk eller annen utdanningsfaglig kompetanse for å fremme læring, herunder innen utvikling og gjennomføring av undervisning og veiledning på universitets- og

<sup>37</sup> Krav til førstestillinger er definert i universitets- og høyskoleforskriften §§ 3-4 til 3-7.

høyskolenivå.<sup>38</sup> Kravet innebærer også at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha kompetanse til å utnytte digital teknologi innenfor fagområdet og studietilbudets egenart for å fremme studentenes læring.<sup>39</sup> Kravet gjelder fagmiljøet som helhet. For ansatte i fagmiljøet som er tilsatt i undervisnings- og forskningsstillinger inngår kravene til den enkelte ansattes utdanningsfaglige kompetanse i kvalifikasjonskravene for undervisnings- og forskningsstillinger, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 3-8.

Vilkåret om **relevant utdanningsfaglig kompetanse** innebærer at fagmiljøet skal ha kompetanse til å gjennomføre undervisningen tilknyttet studietilbudet. Kompetansen skal være relevant for studietilbudet. Det vil si at den skal være tilpasset studietilbudets organisering og egenart.

At fagmiljøet skal ha **kompetanse til å utnytte digital teknologi** for å fremme læring, innebærer at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha kompetanse til å utnytte digital teknologi ved valg av undervisnings-, lærings- og vurderingsformer og i tråd med fagområdets og studietilbudets egenart. Fagmiljøet skal også ha kompetanse til å planlegge og designe nettbaserte læringsomgivelser dersom dette er relevant for studietilbudet.

At **institusjonen skal legge til rette for oppdatering og utvikling av fagmiljøets kompetanse**, innebærer at institusjonen ikke bare skal sikre at de ansatte i fagmiljøet oppfyller kravene til utdanningsfaglig kompetanse, men også legge til rette for kompetanseutvikling. Oppdatering og utvikling av utdanningsfaglig kompetanse kan for eksempel innebære utdanningsfaglige påbygningskurs i ulike pedagogiske temaer, organiserte opplegg for kollegaveiledning, og ordninger for å kvalifisere seg til merittert underviser.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse og hvordan søker legger til rette for oppdatering og utvikling av denne kompetansen. Søker skal beskrive hvordan det sikres og legges til rette for at fagmiljøet har gjennomført eller gjennomfører utdanningstilbud i universitets- og høyskolepedagogisk basiskompetanse. Videre skal søker beskrive hvordan det legges til rette for videreutvikling av fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse. Søker skal begrunne relevansen av fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, sett opp mot studietilbudet, inkludert studietilbudets egenart.

<sup>38</sup> Definisjonen av utdanningsfaglig kompetanse er i tråd med universitets- og høyskoleforskriften § 3-8 andre ledd. Institusjonene skal fastsette nærmere krav til utdanningsfaglig kompetanse tilpasset de ulike stillingskategoriene, jf. § 3-8 første ledd. Se også HK-dirs [veileder](#) til kapittel 3 i universitets- og høyskoleforskriften om undervisnings- og forskningsstillinger, rekrutteringsstillinger og innstegstillinger.

<sup>39</sup> Kravet må ses i sammenheng med universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-11 bokstav d, e og h.

Dersom søker ikke selv har utdanningstilbud i universitets- og høyskolepedagogisk basiskompetanse, kan det legges til rette for at ansatte kan ta slik utdanning ved andre institusjoner. Tilretteleggingen kan formaliseres gjennom avtaler mellom søker og aktuell(e) institusjon(er). Disse avtalene skal legges ved søknaden.

Søker skal også beskrive og begrunne hvordan søker sikrer kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring.

## 4.4 Nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 fjerde ledd

Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad og andre studietilbud av et omfang på 60 studiepoeng eller mer, skal delta aktivt i relevante nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at fagmiljøet tilknyttet gradsgivende studietilbud og studietilbud med et omfang på 60 studiepoeng eller mer skal delta i både nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk innenfor utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.<sup>40</sup>

Med **relevante nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk** menes samarbeid og nettverk som gir fagmiljøet erfaringer som kan brukes i studietilbudets undervisning og forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, og som kan bidra til å videreutvikle kvaliteten i studietilbudet. Samarbeid og nettverk kan være forankret enten i fagmiljøet tilknyttet studietilbudet, eller på institutt-, fakultets-, avdelings- eller institusjonsnivå. Samarbeidet kan for eksempel komme til uttrykk gjennom forskningssamarbeid, felles prosjekter og sampublisering med nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere, deltakelse på internasjonale konferanser og samarbeid om utdanningskvalitet eller felles undervisningsopplegg i enkeltemner, med mer.

At fagmiljøet skal **delta aktivt**, innebærer at det skal være et reelt samarbeid, og at det ikke er tilstrekkelig bare å være passivt medlem i en forskergruppe eller et nettverk.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive de nasjonale og internasjonale samarbeidene og nettverkene fagmiljøet deltar aktivt i. Det skal være tydelig hva fagmiljøets aktive deltakelse innebærer, herunder hvem som deltar i samarbeidet, hvilke satsings- eller fagområder

<sup>40</sup> Bestemmelsen står i sammenheng med universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav i, som krever at studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

det samarbeides om, og hvilken betydning deltakelsen har for den faglige virksomheten i studietilbudet. Søker skal videre begrunne hvorfor samarbeidene og nettverkene er relevante for og kan bidra til videreutviklingen av studietilbudet. Det skal også komme frem på hvilket nivå i institusjonen de enkelte samarbeidene og nettverkene er forankret. Samarbeid mellom enkeltpersoner bør bare dokumenteres dersom de er særlig relevante.

#### **Relevant dokumentasjon**

- dokumentasjon (for eksempel samarbeidsavtaler) på nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som fagmiljøet deltar i

## **4.5 Kunnskap fra praksisfeltet**

### **Universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 femte ledd**

For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.

#### **Tolkning av kravet**

Kravet innebærer at det stilles krav til hvordan institusjonene arbeider for å ivareta kunnskap fra praksisfeltet, både i fagmiljøet og hos praksisveiledere. Kravet gjelder studietilbud der praksis inngår som en obligatorisk del.

**Obligatorisk** praksis viser til at studentene ikke kan velge bort praksiselementet fra studietilbudet. Obligatorisk praksis forekommer både i studietilbud der rammeplaner eller retningslinjer krever praksis, og i studietilbud der institusjonen selv har fastsatt krav til obligatorisk praksis i studieplanen.

**Praksisveiledere** viser til personene på praksisplassene som legger til rette for og veileder studenten i forbindelse med praksis. Disse er ikke en del av studietilbudets fagmiljø.

Kravet til at fagmiljøet har **relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet**, innebærer at institusjonen og fagmiljøet skal ha systematisk kontakt med praksisfeltet. Studietilbudet skal være oppdatert i tråd med profesjonsfeltet og samfunnslivet, og fagmiljøets egen praksiserfaring skal være oppdatert og i takt med utviklingen i praksisfeltet. Dette er en forutsetning for å sikre 1) at praksisen bidrar til at studentene oppnår det forventede læringsutbyttet, 2) at det forventede læringsutbyttet er relevant og oppdatert på standardene i praksisfeltet, og 3) at praksisdelen av studietilbudet holder en tilfredsstillende kvalitet. Videre må fagmiljøet ved institusjonen selv ha praksiskunnskap for å kunne samarbeide godt med praksisfeltet og for å innlemme både teori og praksis i utdanningen på en hensiktsmessig måte.

Kravet om at institusjonen skal sikre at praksisveilederne har **relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet**, innebærer at institusjonen har ansvar for å følge opp og sikre at praksisveilederne har relevant faglig kunnskap og veiledningskompetanse. Slik sørger institusjonen for relevant praksis for studentene.

#### For søkere

##### *Slik bør søker redegjøre for kravet*

Søker skal beskrive kunnskapen og erfaringen fagmiljøet tilknyttet studietilbudet har fra praksisfeltet, og hvordan denne kunnskapen holdes oppdatert. Videre skal søker beskrive hvilken systematisk kontakt som finnes mellom fagmiljøet og praksisveilederne, inkludert hvilke krav søker stiller til praksisveilederens kompetanse og erfaring fra praksisfeltet. Søker skal også beskrive og begrunne hvordan fagmiljøet kontinuerlig holder kontakt med praksisfeltet, og hvordan fagmiljøet samarbeider om prosesser og systemer samt allokering av ansvar for oppfølging og utvikling.

## 4.6 Unntak fra krav til hovedstilling

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 sjette ledd

Kravet til hovedstilling i andre ledd første punktum kan fravikes for studietilbud med et omfang på 30 studiepoeng eller mindre, dersom studietilbudet gis i samarbeid med eksterne miljøer. De eksterne miljøene må drive forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid eller faglig utviklingsarbeid på nivå med institusjonens eget fagmiljø. Institusjonen må ha et eget fagmiljø innenfor studietilbudets fagområde eller i tilstøtende fagområde og ha et helhetlig ansvar for studietilbudet.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at institusjonen kan være ansvarlig for studietilbud på 30 studiepoeng eller mindre og der mindre enn 50 prosent av fagmiljøet til studietilbudet har hovedstilling ved den ansvarlige institusjonen. Institusjonen skal sørge for at studietilbudet er kvalitetssikret i samsvar med bestemmelsene i universitets- og høyskoleforskriften.

Formålet med kravet er å gjøre det mulig å tilby spesialfordypninger og videreutdanninger innenfor fagfelt der eksterne miljøer har spesialkompetanse, så lenge omfanget av studietilbudene er 30 studiepoeng eller mindre.

Kravet innebærer at institusjonen må kunne gå god for tilknytningen til fagmiljøet uten hovedstilling ved institusjonen, for at studietilbudet er forskningsbasert og på riktig faglig nivå, og for at kvalitetssikring og -utvikling er ivaretatt for hele studietilbudet.

#### For søkere

Søkere som ønsker å benytte unntaksbestemmelsen, må kontakte NOKUT for veiledning. I forbindelse med en søknad innenfor rammene av unntaksbestemmelsen kan NOKUT be om å få dokumentert ansvarsfordelingen og kontraktfestingen av samarbeidet.

## 5 Særskilte krav til studietilbud på lavere grads nivå

Dette kapittelet tar for seg særskilte krav til studietilbud på lavere grads nivå, slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-13 første til tredje ledd. Kravene er felles for alle studietilbud på lavere grads nivå, både de som akkrediteres av institusjonen selv, og de som akkrediteres av NOKUT.

### 5.1 Relevant og stabil kompetanse

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-13 første ledd

Fagmiljøet skal ha relevant og stabil kompetanse innenfor utdanning, faglig utviklingsarbeid og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at fagmiljøet skal være satt sammen av ansatte med relevant kompetanse innenfor utdanning, faglig utviklingsarbeid og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. punkt 3.7 ovenfor.

Kravet til **relevans** innebærer at kompetansen i fagmiljøet skal være relevant for studietilbudet, i tillegg til å være innenfor studietilbudets fagområde.

Kravet til **stabil** kompetanse er tett knyttet til kravet i § 1-12 første ledd om fagmiljøets stabilitet. Stabiliteten vurderes både med tanke på at fagmiljøet skal dekke de emnene som tilbys og forskningen og/eller det kunstneriske utviklingsarbeidet tilknyttet studietilbudet.

Kravene til relevans og stabilitet er vesentlige for at fagmiljøet over tid skal kunne drive nødvendig forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og undervisning som er relevant for fagområdet og tilpasset nivået i studietilbudet.

Ved behandling av søknader om akkreditering vurderer NOKUTs sakkyndige kravet i sammenheng med § 1-12 første ledd.

#### For søkere

##### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive og begrunne hvordan fagmiljøet har relevant og stabil kompetanse innenfor utdanning, faglig utviklingsarbeid og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid. Dersom fagmiljøet er en del av et større miljø, kan fagmiljøet tilknyttet studietilbudet trekke veksler på kompetanse som ikke nødvendigvis er direkte tilknyttet studietilbudet i form av årsverk eller oppgaver. Det er for eksempel mulig å vise til hvordan det utvidede

fagmiljøet samarbeider om utdanningskvalitet på måter som er direkte relevant for studietilbudet søknaden gjelder.

Hva som vurderes som tilstrekkelig relevant og stabilt, vil variere mellom ulike studietilbud, og de sakkyndige vil i hvert enkelt tilfelle vurdere om kompetansen er tilstrekkelig.

## 5.2 Minstekrav til faglig kompetanse

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-13 andre ledd

Innenfor studietilbudets fagområde skal minst 20 prosent av årsverkene i fagmiljøet ha førstestillingskompetanse.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer en minimumsterskel for andel årsverk med relevant førstestillingskompetanse<sup>41</sup> blant dem som er ansatt ved institusjonen og er tilknyttet studietilbudet.

I vurderingen av andel årsverk med førstestillingskompetanse legges det samlede fagmiljøet tilknyttet studietilbudet til grunn. Se informasjon om beregning av fagmiljø i 4.1 ovenfor.

Beregningen kan se ut som følger:

#### Kompetansekrav på lavere grads nivå

$$\frac{\text{Årsverk med førstestillingskompetanse}}{\text{Totalt antall årsverk}} * 100 \geq 20\%$$

Vilkåret om minst 20 prosent førstestillingskompetente er et minstekrav, og sakkyndige vurderinger knyttet til andre krav kan kreve høyere andel ansatte med førstestillingskompetanse

<sup>41</sup> Med førstestillingskompetanse menes ansatte i førstestilling og øvrige ansatte med doktorgrad, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 andre ledd. Førstestillinger omfatter stillingene førstelektor, førsteamanuensis, dosent og professor.

**For søkere*****Slik redegjør søker for kravet***

Søkeren skal beskrive hvordan fagmiljøet har tilstrekkelig andel årsverk med førstestillingskompetanse innenfor studietilbudets fagområde. Beskrivelsen skal suppleres med fagmiljøtabellen.

## **5.3 Forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid**

**Universitets- og høyskoleforskriften § 1-13 tredje ledd**

Fagmiljøet skal drive forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudets fagområde. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater av en kvalitet og i et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå i samsvar med kvalifikasjonsrammeverkets nivå 6.

**Tolkning av kravet**

Kravet innebærer at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som står i forhold til studietilbudets nivå. Vilkåret er knyttet opp mot universiteters og høyskolars oppgaver.

Begrepene forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid er gjort rede for i punkt 3.7 ovenfor, i tolkningen av universitets- og høyskoleforskriften § 1-11 bokstav g.

Kravet innebærer at fagmiljøet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er tilpasset studietilbudets egenart. Resultatene av forskningen og/eller det kunstneriske utviklingsarbeidet og det faglige utviklingsarbeidet skal dokumenteres. Dette kan gjøres på ulike måter, og det enkelte fagområdet har sine etablerte rammer og formater for dokumentasjon. Det er institusjonenes ansvar å finne egnede dokumentasjonsmåter.

Størrelsen på og kompetansen til fagmiljøet må stå i et rimelig forhold til studietilbudets innhold for å ivareta tilstrekkelig og relevant forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, og det skal være en tydelig integrasjon mellom utdanningen og fagmiljøets forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid.

**For søkere*****Slik redegjør søker for kravet***

Søker skal beskrive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid fagmiljøet utfører og har utført de siste fem årene. Bidrag som er eldre enn fem år, kan tas med dersom de er særlig relevante.

Videre skal søker begrunne hvordan fagmiljøets forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid har en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå. Forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid kan dokumenteres på ulike måter, og disse varierer mellom ulike fagområder. Publiseringssomfang, h-indeks, siteringsindeks, publikasjonspoeng, priser, patenter, internasjonale bransjeakkrediteringer, Forskningsrådets fagevalueringer, publiserte utstillingskataloger eller andre indikasjoner på kvalitet som er anerkjente i fagfeltet, kan være måter å dokumentere resultater på.

For nye søkerinstitusjoner vil de sakkyndige kunne vurdere dokumenterte resultater som fagmiljøet har fra tidligere. Nye søkere skal dokumentere planer for å drive relevant forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid ved søkerinstitusjonen og beskrive hvordan det skal etableres et godt og stabilt forskningsmiljø eller miljø for kunstnerisk utviklingsarbeid. For søkere som har akkrediterte studietilbud fra tidligere, er det fagmiljøets resultater av forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid ved institusjonen som vurderes.

Hva som vurderes som innenfor studietilbudets fagområde, vil variere mellom ulike studietilbud.

**Obligatorisk dokumentasjon**

- publikasjonslister for de siste fem årene før søknadsfristen

## 6 Særskilte krav til studietilbud på høyere grads nivå

Dette kapittelet tar for seg særskilte krav til studietilbud på høyere grads nivå, slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-14 første til tredje ledd. Kravene er felles for alle studietilbud på høyere grads nivå (masternivå), både de som akkrediteres av institusjonen selv, og de som akkrediteres av NOKUT.

### 6.1 Relevant og stabil kompetanse

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-14 første ledd

Fagmiljøet skal være bredt og ha relevant, stabil og høy kompetanse innenfor utdanning, faglig utviklingsarbeid og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at fagmiljøet skal være satt sammen av ansatte med relevant kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, jf. punkt 3.7 ovenfor.

Kravet til **bredde** innebærer at det ikke er tilstrekkelig at kompetansen i fagmiljøet er **relevant** for studietilbudet. De ansatte må samlet sett ha kompetanse som er dekkende for fagområdet.

Kravet til **stabil** kompetanse er tett knyttet til kravet i § 1-12 første ledd om fagmiljøets stabilitet. Stabiliteten vurderes både med tanke på at fagmiljøet skal dekke de emnene som tilbys og forskningen tilknyttet studietilbudet.

Kravet til **høy** kompetanse er særskilt for høyere grads nivå og indikerer at det stilles høyere krav til fagmiljøets kompetanse ved studietilbud på høyere grads nivå enn på lavere grads nivå.

Kravene til bredde, relevans, stabilitet og høy kompetanse er alle vesentlige for at fagmiljøet skal kunne drive nødvendig forskning, undervisning og veiledning gitt nivået til studietilbudet. Kravene skal også forhindre at studietilbud etableres i små og sårbare forskningsmiljøer som mangler den nødvendige stabiliteten for å drive et studietilbud på høyere grads nivå.

Ved behandling av søknad om akkreditering vurderes kravet i sammenheng med § 1-12 første ledd.

**For søkere*****Slik redegjør søker for kravet***

Søker skal beskrive og begrunne hvordan fagmiljøet er tilstrekkelig bredt og stabilt, og at det har relevant og høy faglig kompetanse innenfor utdanning, faglig utviklingsarbeid og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid. Dersom fagmiljøet er en del av et større miljø, kan fagmiljøet tilknyttet studietilbudet trekke veksler på kompetanse som ikke nødvendigvis er direkte tilknyttet studietilbudet i form av årsverk eller oppgaver. Når søker skal begrunne at fagmiljøet er tilstrekkelig bredt, kan det være relevant å vise til dette «utvidede» fagmiljøet. Det er for eksempel mulig å vise til hvordan det utvidede fagmiljøet samarbeider om utdanningskvalitet på måter som er direkte relevant for studietilbudet søknaden gjelder.

Hva som vurderes som tilstrekkelig bredt, relevant, stabilt og høyt, vil variere mellom ulike studietilbud.

**6.2 Minstekrav til faglig kompetanse****Universitets- og høyskoleforskriften § 1-14 andre ledd**

Innenfor studietilbudets fagområde skal minst 50 prosent av årsverkene i fagmiljøet ha førstestillingskompetanse og minst ti prosent av årsverkene ha professor- eller dosentkompetanse. For studier med obligatorisk praksis kan inntil ti prosent av årsverkene utgjøres av ansatte i delte stillinger og erstatte årsverk med førstestillingskompetanse. Slike delte stillinger kan ikke erstatte andelen årsverk med professor- eller dosentkompetanse.

**Tolkning av kravet**

Kravet innebærer en minimumsterskel for andel årsverk med førstestillingskompetanse<sup>42</sup> blant dem som er ansatt ved institusjonen og tilknyttet studietilbudet, og tilsvarende en minimumsterskel for andel årsverk med professor- eller dosentkompetanse (toppkompetanse). Både førstestillings- og toppkompetanse skal være innenfor studietilbudets fagområde. For studietilbud som inneholder obligatorisk praksis, kan ansatte med delte stillinger delvis erstatte andelen ansatte med førstestillingskompetanse, men ikke andelen med toppkompetanse.

I vurderingen av om studietilbudet har tilstrekkelig andel faglige årsverk med førstestillings- og professor- og/eller dosentkompetanse, legges det samlede fagmiljøet til grunn. Se informasjon om beregning av fagmiljø i 4.1 ovenfor.

Beregningene kan se ut som følger:

<sup>42</sup> Førstestillingskompetanse innehas av ansatte i førstestilling og øvrige ansatte med doktorgrad, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 andre ledd. Førstestillinger omfatter stillingene førstelektor, førsteamanuensis, dosent og professor.

### Kompetansekrav på høyere grads nivå

$$\frac{\text{Årsverk med førstestillingskompetanse}}{\text{Totalt antall årsverk}} * 100 \geq 50\%$$

$$\frac{\text{Årsverk med professor – eller dosentkompetanse}}{\text{Totalt antall årsverk}} * 100 \geq 10\%$$

Bestemmelsens andre punktum åpner for at **inntil 10 prosent av årsverkene i det samlede fagmiljøet kan bestå av ansatte i delte stillinger**. Dette utgjør et unntak som bare gjelder **studietilbud med obligatorisk praksis**. Unntaket skal gjøre det mulig å tilrettelegge for riktig kombinasjon av forskningsbasert og erfaringsbasert kompetanse i fagmiljøene ved profesjonsutdanningene.<sup>43</sup> Unntaksbestemmelsen tillater at personer i delte stillinger delvis kan erstatte ansatte med førstestillingskompetanse. En ansatt i delt stilling vil ha hovedstilling i én virksomhet og samme eller mindre stillingsprosent i en annen virksomhet.

Personer i slike delte stillinger kan imidlertid ikke erstatte andelen med professor- eller dosentkompetanse. For å sikre at fagmiljøet har kompetanse til å tilby utdanning på masternivå, må fagmiljøet fortsatt kunne vise til 10 prosent årsverk med professor- eller dosentkompetanse innenfor studietilbudets fagområde.

For integrerte mastergrader gjelder vilkårene i bestemmelsen for alle fem årene.

Kravet er et minstekrav, og sakkyndige vurderinger knyttet til andre krav kan kreve en større andel førstestillings- og professor- og/eller dosentkompetanse.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søkeren skal beskrive hvordan fagmiljøet har tilstrekkelig andel årsverk med førstestillingskompetanse og professor- og/eller dosentkompetanse innenfor studietilbudets fagområde. Beskrivelsen suppleres med fagmiljøtabellen.

For studietilbud med obligatorisk praksis, der delte stillinger kan inngå i beregningen av 50 prosent årsverk med førstestillingskompetanse, skal det komme tydelig frem at andelen årsverk i delte stillinger ikke overstiger 10 prosent av årsverk i det samlede fagmiljøet. Andelen med professor- og/eller dosentkompetanse skal alltid utgjøre 10 prosent av fagmiljøet.

<sup>43</sup> Meld. St. 19 (2023-2024) Profesjonsnære utdanninger over heile landet

## 6.3 Forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-14 tredje ledd

Fagmiljøet skal drive forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudets fagområde. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå, av en kvalitet og i et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket nivå 7. Fagmiljøet skal kunne vise til resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som står i forhold til studietilbudets nivå. Vilkåret er knyttet opp mot universiteters og høyskolars oppgaver.

Forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid er definert i tolkningen av § 1-11 bokstav g i punkt 3.7 ovenfor.

Kravet innebærer at fagmiljøet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er tilpasset studietilbudets egenart. Resultatene av forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid skal **dokumenteres**. Dette kan gjøres på ulike måter, og det enkelte fagområdet har sine etablerte rammer og formater for dokumentasjon. Det er institusjonenes ansvar å finne egnede dokumentasjonsmåter.

Kravet om **resultater på høyt nivå** innebærer at fagmiljøets forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid vurderes ut fra hva som regnes for å være et høyt nivå i fagfeltet nasjonalt og internasjonalt.

For forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid er det særlig resultater av forskningsvirksomheten og/eller det kunstneriske og utviklingsarbeidet og det faglige utviklingsarbeidet som har betydning i vurderingen av kvalitet, herunder omfanget og nivået på institusjonens resultater fra forskningen og/eller det kunstneriske utviklingsarbeidet.

Vilkåret om resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer innebærer at institusjonens forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid omfatter aktivt samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Slikt samarbeid kan ta en rekke former, fra felles publisering og forskningsprosjekter til søknader om ekstern finansiering med mer.

Størrelsen og kompetansen til fagmiljøet må stå i et rimelig forhold til studietilbudets **innhold og nivå** for å ivareta tilstrekkelig og relevant forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Dette innebærer at det vil stilles ulike krav,

avhengig av hva studietilbudet inneholder og hvilket nivå (høyere eller lavere grad) studietilbudet ligger på.

## For søkere

### ***Slik redegjør søker for kravet***

Søker skal beskrive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som fagmiljøet utfører og har utført. NOKUTs praksis er å vurdere produksjonen de siste fem årene, eventuelt mer dersom det som foreligger er særlig relevant. Søker skal også begrunne at fagmiljøet har resultater på et høyt nivå. Bidrag eldre enn fem år kan tas med dersom de er særlig relevante.

Videre skal søker begrunne hvordan fagmiljøets forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid har en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå. Forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid kan dokumenteres på ulike måter, og disse varierer mellom ulike fagområder. Publiseringssomfang, h-indeks, siteringsindeks, publikasjonspoeng, priser, patenter, internasjonale bransjeakkrediteringer, Forskningsrådets fagevalueringer, publiserte utstillingskataloger eller andre indikasjoner på kvalitet som er anerkjente i fagfeltet, kan være måter å dokumentere resultater på.

For nye søkerinstitusjoner vil de sakkyndige kunne vurdere dokumenterte resultater som fagmiljøet har fra tidligere. Nye søkere må uansett kunne dokumentere planer for å drive relevant forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid ved søkerinstitusjonen og beskrive hvordan det skal etableres et godt og stabilt miljø for forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid ved institusjonen. For søkere som har akkrediterte studietilbud fra tidligere, er det resultatene fra fagmiljøets forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid ved institusjonen som vurderes.

Søker skal også beskrive og dokumentere resultatene av forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er gjort i samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

Hva som vurderes som innenfor studietilbudets fagområde, vil variere mellom ulike studietilbud og være gjenstand for sakkyndig vurdering.

### ***Obligatorisk dokumentasjon***

- publikasjonslister for de siste fem årene før søknadsfristen
-

## 7 Særskilte krav til doktorgradsutdanninger

Dette kapittelet tar for seg særskilte krav til doktorgradsutdanninger, slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 første til åttende ledd. Kravene i § 1-15 er felles for alle doktorgradsutdanninger, både de som akkrediteres av institusjonene selv, og de som akkrediteres av NOKUT. Kravet i tredje ledd gjelder for doktorgradsutdanninger som leder til graden ph.d. Kravet i fjerde ledd gjelder for doktorgradsutdanninger som leder til graden ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid.

### 7.1 Utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og studietilbudsportefølje

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 første ledd

På fagområdet for doktorgradsutdanningen skal institusjonen tilby utdanning og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid av en kvalitet og i et omfang som sikrer at doktorgradsutdanningen kan gjennomføres på høyt vitenskapelig eller kunstnerisk nivå. Institusjonen skal ha bredde i studietilbudene på lavere og høyere grads nivå innenfor fagområdet for doktorgradsutdanningen.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at et solid fagmiljø med høy utdannings- og forskningskvalitet skal ha ansvar for å drive doktorgradsutdanningen. Kravet innebærer også at dette fagmiljøet skal være etablert og knyttet til eksisterende utdanningsvirksomhet og at fagmiljøet driver forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid ved institusjonen. Formålet med bestemmelsen er at det allerede skal finnes et godt grunnlag for doktorgradsutdanningen ved institusjonen, både når det gjelder kompetansen i fagmiljøet og mulighetene for rekruttering av studenter til doktorgradsutdanningen. Videre stiller bestemmelsen krav til bredde i studietilbudene på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgraden. Formålet er å ivareta faglig bredde i doktorgradsutdanningen.

Bestemmelsens første punktum forutsetter at institusjonen må ha eksisterende utdanningsvirksomhet og forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor fagområdet for doktorgradsutdanningen. Denne virksomheten må være av tilstrekkelig kvalitet og omfang til å danne et solid grunnlag for at doktorgradsutdanningen skal kunne holde et høyt nivå. Det innebærer at de vitenskapelig ansatte og deres prosjekter skal ha en tydelig tilknytning til fagområdet for doktorgradsutdanningen, slik det er definert under § 1-15 andre ledd. Bestemmelsens andre punktum presiserer at institusjonen skal ha etablerte studietilbud på både lavere og høyere grads nivå innenfor fagområdet for doktorgradsutdanningen. Studietilbudene på bachelor- og mastergradsnivå som er tilknyttet fagområdet for doktorgradsstudiet, med sine respektive fagmiljøer og deres forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid

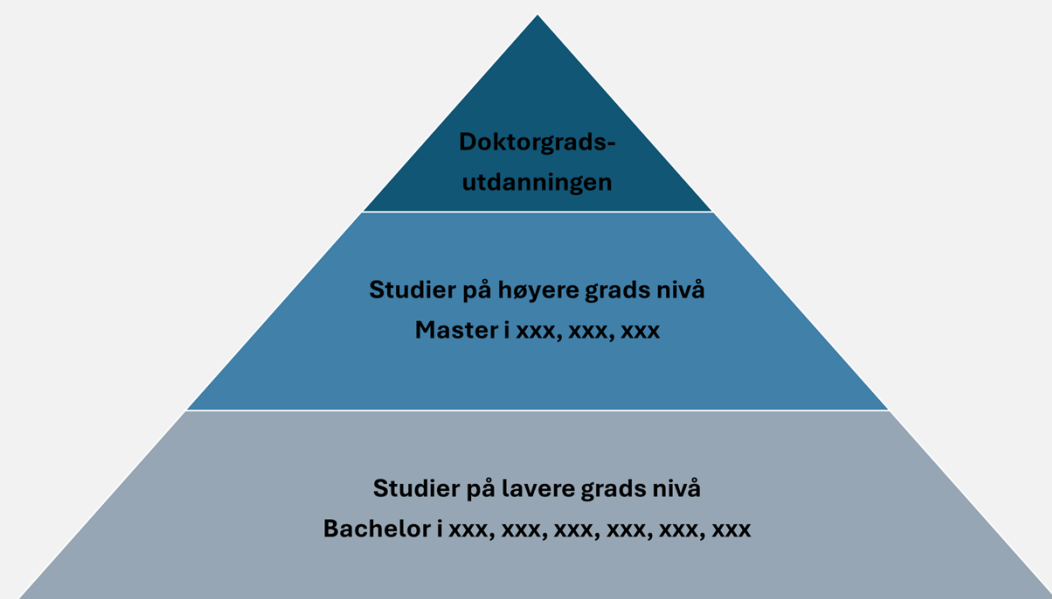
og faglige utviklingsarbeid, skal til sammen danne et godt grunnlag for stabilitet og kompetanse i det samlede fagmiljøet for doktorgradsutdanningen og for rekruttering av doktorgradskandidater.

Hvor mange studietilbud det skal være på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgradsutdanningen, er ikke nærmere definert i forskriften. Det skal imidlertid være en bredde i studietilbudene på lavere og høyere grad som gjenspeiler bredden i fagområdet for doktorgradsutdanningen. Dette innebærer at doktorgradsutdanningen og de tilknyttede studietilbudene på lavere og høyere grads nivå har en tydelig faglig sammenheng.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal redegjøre for institusjonens eksisterende virksomhet innen utdanning og forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid på doktorgradsutdanningens område. Søker skal gi en oversikt over hvilke studietilbud på lavere og høyere grads nivå som bygger opp under doktorgradsutdanningen. Dette kan illustreres ved å ta utgangspunkt i en pyramide som viser oppbyggingen av institusjonens studieportefølje tilknyttet doktorgradsutdanningen.



Søker skal redegjøre for bredden og helheten i studieporteføljen på lavere og høyere grads nivå som inngår i området for doktorgradsutdanningen. I redegjørelsen skal det komme tydelig frem hvordan studietilbudene på bachelor- og mastergradsnivå har en faglig sammenheng med doktorgradsutdanningen. Søker skal også belyse hvordan

studietilbudene på lavere og høyere grads nivå vil bidra til rekruttering til doktorgradsutdanningen.<sup>44</sup>

Søker skal videre belyse at forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid i fagmiljøene som inngår i fagområdet for doktorgradsutdanningen har en tydelig sammenheng med doktorgradsutdanningen<sup>45</sup> og hvordan institusjonen opprettholder en kvalitet og et omfang som sikrer at doktorgradsutdanningen kan gjennomføres på høyt vitenskapelig eller kunstnerisk nivå.<sup>46</sup>

## 7.2 Fagområdets avgrensning og bredde

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 andre ledd

Fagområdet for doktorgradsutdanningen skal utgjøre en vitenskapelig eller kunstnerisk helhet, og det skal være sammenheng mellom de enkelte delene studiet er satt sammen av.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at det må være god **sammenheng** mellom emnene som tilbys i doktorgradsutdanningens opplæringsdel, også mellom de teoretiske emnene og det selvstendige arbeidet, og at de forskningsgruppene og prosjektene som er tilknyttet doktorgradsutdanningen, har en tydelig tilknytning til det definerte fagområdet. Hva som ligger i **vitenskapelig eller kunstnerisk helhet**, er gjenstand for en konkret faglig og skjønnsmessig vurdering.

Kravet er ment å sikre bredde og sammenheng i doktorgradsutdanningen og skal hindre at det etableres egne doktorgradsutdanninger innenfor smale spesialiseringer. Kravet sikrer også at brede eller tverrfaglige doktorgradsutdanninger har et felles vitenskapelig eller kunstnerisk overbygg som gir god sammenheng. Kravet har tett sammenheng med § 1-11 bokstav a.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker kan redegjøre for kravene i § 1-11 bokstav a og § 1-15 andre ledd under ett.

<sup>44</sup> Her kan det forekomme overlapp med § 1-15 sjuende ledd om doktorgradsutdanningens kapasitet og rekrutteringspotensial. Søker kan henvise til mer detaljerte redegjørelser andre steder i dokumentet, der det er aktuelt.

<sup>45</sup> Sammenhengen mellom fagmiljøets forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid og doktorgradsutdanningen er også gjenstand for vurdering ved § 1-15 andre ledd, som handler om fagområdets avgrensning og bredde.

<sup>46</sup> Her vil det forekomme overlapp med § 1-15 tredje til fjerde ledd, som også stiller krav til fagmiljøets kompetanse.

Søker skal definere og redegjøre for hva som utgjør fagområdet for doktorgradsutdanningen.<sup>47</sup> Videre skal søker redegjøre for hvordan emnene og det selvstendige arbeidet i utdanningen utgjør en vitenskapelig eller kunstnerisk helhet, og belyse sammenhengen mellom emnene som tilbys i utdanningen. Videre skal søker beskrive gruppene og prosjektene for forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er tilknyttet doktorgradsutdanningen, og begrunne på hvilken måte disse har en tydelig tilknytning til det definerte fagområdet.<sup>48</sup>

Når NOKUT akkrediterer en doktorgradsutdanning, innebærer det at institusjonen får fullmakt til selv å akkreditere studietilbud på mastergradsnivå innenfor fagområdet for doktorgraden. Derfor er det vesentlig at beskrivelsen og avgrensningen av fagområdet for doktorgradsutdanningen er tilstrekkelig tydelig. Avgrensningen vil være avgjørende for de sakkyndiges vurdering av kravet og for avgrensningen av omfanget av institusjonens faglige fullmakter til selvakkreditering. Institusjonen bes derfor også om å reflektere rundt hvilke faglige fullmakter en akkreditering vil gi institusjonen, og rekkevidden av fullmaktene.

## 7.3 Fagmiljøets kompetanse og forskningsresultater (ph.d.-graden)

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 tredje ledd

Doktorgradsutdanningen for ph.d.-graden skal ha et fagmiljø med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning og faglig utviklingsarbeid innenfor fagområdet for doktorgradsutdanningen. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte forskningsresultater av en kvalitet og i et omfang som er tilfredsstillende for doktorgradsutdanningens innhold og nivå i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket nivå 8. Fagmiljøet skal kunne vise til publisering på høyt, internasjonalt nivå, og til resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at fagmiljøet som driver doktorgradsutdanningen, skal ha tilstrekkelig forskningstygde og -aktivitet. Bestemmelsen innebærer flere vilkår som skal bidra til dette, og som vurderes i sammenheng.

At fagmiljøet skal ha høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning og faglig utviklingsarbeid **innenfor fagområdet for doktorgradsutdanningen**, viser til at kravene til

<sup>47</sup> Redegjørelsen for dette kravet vil ha en naturlig overlapp med redegjørelsen for § 1-11 bokstav a, som krever at studietilbudet skal være definert og avgrenset samt ha tilstrekkelig faglig bredde og et dekkende navn.

<sup>48</sup> Her vil det forekomme overlapp med redegjørelsen for § 1-15 første ledd, som krever at institusjonen må ha en eksisterende forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor fagområdet for doktorgradsutdanningen.

fagmiljøets kompetanse gjelder for hele bredden av doktorgradsutdanningen, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 femte ledd.

Kravet til at fagmiljøet skal ha **dokumenterte forskningsresultater**, viser til at resultater av forskningen skal være publisert og av en kvalitet og et omfang som er relevant, sett opp mot doktorgradsutdanningens innhold og nivå. Nivået skal som minimum være i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk nivå 8.

Videre skal fagmiljøet ha forskningsresultater i form av publikasjoner på høyt, internasjonalt nivå samt publiserte forskningsresultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

Vilkåret om **høyt internasjonalt nivå** innebærer at fagmiljøets forskningsvirksomhet omfatter publikasjoner som holder et meget godt faglig nivå, sett opp mot fagområdet i et internasjonalt perspektiv. Terskelen for hva som anses som et «høyt internasjonalt nivå», er dynamisk, ettersom den endrer seg i takt med utviklingen innenfor fagområdet internasjonalt.

Kort oppsummert vil hva som regnes som høy faglig kompetanse, bero på en faglig og skjønnsmessig vurdering av fagmiljøets forskningsaktivitet og publiserte resultater, som må vurderes opp mot utdanningens innhold og egenart og mot hva som regnes for å være et høyt nivå i fagfeltet nasjonalt og internasjonalt.

Når det gjelder fagmiljøets **kompetanse innenfor forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid**, er det særlig omfang og nivå på resultater av forskningsvirksomheten og det faglige utviklingsarbeidet som har betydning i vurderingen. Vurderingen vil ta utgangspunkt i resultatene på søknadstidspunktet, men også ta i betraktning utviklingen over tid, særlig de siste fem år.

Vurderingen av fagmiljøets **kompetanse innenfor utdanning** må ses i sammenheng med kravene til fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse i universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 tredje ledd.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søkeren må beskrive og begrunne at fagmiljøet har dokumenterte resultater fra forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, inkludert publisering, på høyt internasjonalt nivå, og fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. En indikator på høyt internasjonalt nivå vil for eksempel være omfanget av og kvaliteten på fagmiljøets forskningspublisering, herunder internasjonal sampublisering samt resultater fra samarbeid med andre nasjonale og internasjonale fagmiljøer. En annen relevant indikator er publikasjoner i internasjonale publikasjonskanaler som er førende eller særlig relevante for utviklingen av fagområdet.

Stabilitet i og utvikling av grupper som arbeider med forskning og faglig utviklingsarbeid, og fagmiljøets evne til å tiltrekke seg eksternfinansiering er indikatorer på høy faglig kompetanse.

Andel ansatte med formell veilederkompetanse og videreutvikling av den utdanningsfaglige kompetansen i fagmiljøet er viktige indikatorer i vurderingen av kompetansen til fagmiljøet innenfor utdanning. Rekruttering av høyt kvalifiserte ansatte og gode integrerings- og kompetanseutviklingsordninger for nye ansatte vil også være relevante indikatorer.

De sakkyndige vurderer hvorvidt det søkeren beskriver og dokumenterer, regnes for høyt internasjonalt nivå innenfor fagfeltet.

#### **Obligatorisk dokumentasjon**

- publiseringspoeng totalt og per faglige årsverk for de fem siste årene (herunder andel nivå 2-publisering), eventuelle siteringsindekser, patenter og lisensieringer
- publiserte resultater som springer ut av aktivt samarbeid, deltakelse i og samhandling med nasjonale og internasjonale miljø og prosjekter for forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, og publikasjoner med nasjonale og internasjonale samforfattere
- eksempler på tildelinger av ekstern finansiering
- oversikt over andel ansatte med formell veilederkompetanse, institusjonens strategiske planer for å videreutvikle denne kompetansen og eventuell strategi for rekruttering av ansatte

## **7.4 Fagmiljøets kompetanse og kunstneriske utviklingsarbeid (ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid)**

### **Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 fjerde ledd**

Doktorgradsutdanningen for graden ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid skal ha et fagmiljø med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor fagområdet for doktorgradsutdanningen. Fagmiljøet skal kunne dokumentere omfattende kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt, internasjonalt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

#### **Tolkning av kravet**

Kravet innebærer at fagmiljøet som driver doktorgradsutdanningen, skal ha tilstrekkelig kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt, internasjonalt nivå. Bestemmelsen innebærer flere vilkår som skal bidra til dette, og som vurderes i sammenheng.

At fagmiljøet skal ha høy faglig kompetanse innenfor utdanning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid **innenfor fagområdet for**

**doktorgradsutdanningen**, viser til at kravene til fagmiljøets kompetanse gjelder for hele bredden av doktorgradsutdanningen, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 femte ledd.

Kravet om at fagmiljøet skal kunne **dokumentere omfattende kunstnerisk utviklingsarbeid**, innebærer at det kunstneriske utviklingsarbeidet skal være etterprøvbart og av en kvalitet og et omfang som er relevant, sett opp mot doktorgradsutdanningens innhold og nivå. Nivået skal som minimum være i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk nivå 8.

Vilkåret om **høyt, internasjonalt nivå** innebærer at fagmiljøets kunstneriske utviklingsarbeid holder et meget godt faglig nivå, sett opp mot fagområdet i et internasjonalt perspektiv. Terskelen for hva som anses som «høyt internasjonalt nivå», er dynamisk, ettersom den endrer seg i takt med utviklingen innenfor fagområdet internasjonalt.

Kort oppsummert vil hva som regnes som høy faglig kompetanse, bero på en faglig skjønnsmessig vurdering av fagmiljøets kunstneriske utviklingsarbeid og dokumenterte resultater, som må vurderes opp mot utdanningens innhold og egenart og hva som regnes for å være et høyt nivå i fagfeltet nasjonalt og internasjonalt.

Kravet om at fagmiljøet skal ha høy faglig **kompetanse innenfor KU**, innebærer at fagmiljøet skal kunne vise til et stort omfang og høyt nivå på resultater av det kunstneriske utviklingsarbeidet.

Kravet om at fagmiljøet skal ha **kompetanse innenfor utdanning**, må ses i sammenheng med kravene til fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse i universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 tredje ledd.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive og begrunne at fagmiljøet har dokumenterte resultater fra kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt, internasjonalt nivå og fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Hva som regnes som et høyt nivå, bestemmes av utdanningens egenart og hva som regnes for å være et høyt nivå i fagfeltet nasjonalt og internasjonalt. En indikator på høyt internasjonalt nivå vil for eksempel være prosjekter i samarbeid med internasjonale kunstnere.

Stabilitet i og utvikling av grupper som arbeider med kunstnerisk utviklingsarbeid, og fagmiljøets evne til å tiltrekke seg eksternfinansiering er andre indikatorer for høy faglig kompetanse. Omfanget og kvaliteten på fagmiljøets kunstneriske utviklingsarbeid, herunder resultater fra samarbeid med andre nasjonale og internasjonale fagmiljøer, vil være viktige indikatorer i vurderingen av om det kunstneriske utviklingsarbeidet ligger på et høyt, internasjonalt nivå. Vurderingen vil ta utgangspunkt i resultatene på søknadstidspunktet, men også ta i betraktning utviklingen over tid, særlig de siste fem år.

Andelen ansatte med formell veilederkompetanse og videreutvikling av de ansattes utdanningsfaglig kompetanse er viktige indikatorer i vurderingen av fagmiljøets kompetanse innenfor utdanning. Rekruttering av høyt kvalifiserte ansatte og gode integrerings- og kompetanseutviklingsordninger for nye ansatte vil også være relevante indikatorer.

I søknaden må søker begrunne at fagmiljøet har dokumenterte resultater fra kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt, internasjonalt nivå, og fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. De sakkyndige vurderer hvorvidt det søkeren beskriver og dokumenterer, regnes for høyt internasjonalt nivå innenfor fagfeltet.

#### **Obligatorisk dokumentasjon**

- nasjonale, eventuelt internasjonale eller institusjonelle, registreringer av KU-resultater, produksjoner, verk, produkter, publikasjoner og liknende
- resultater som springer ut av aktivt samarbeid, deltakelse i og samhandling med nasjonale og internasjonale miljøer innen kunstnerisk utviklingsarbeid, prosjekter, produksjoner, verk, produkter og eventuelle publikasjoner med nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere
- eksempler på tildelinger av ekstern finansiering
- oversikt over andel ansatte med formell veilederkompetanse, institusjonens strategiske planer for å videreutvikle denne kompetansen og eventuell strategi for rekruttering av ansatte

## **7.5 Fagmiljøets dybde og bredde**

### **Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 femte ledd**

Fagmiljøet skal ha dybde og bredde innenfor alle vesentlige deler av doktorgradsutdanningen slik at doktorgradskandidatene kan delta aktivt i ulike faglige relasjoner og få innføring i ulike perspektiver.

#### **Tolkning av kravet**

Kravet innebærer at det samlede fagmiljøet tilknyttet doktorgradsutdanningen skal ha faglig kompetanse av tilstrekkelig dybde og bredde i alle de vesentlige delene av utdanningen.

Kravet til **dybde** er nært knyttet til forskningskompetansen i fagmiljøet. Det skal være flere med dybdekompetanse innen forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid i fagmiljøet tilknyttet doktorgradsutdanningen sammenliknet med masterutdanninger, og i masterutdanninger sammenliknet med bachelorutdanninger.

Kravet til **bredde** skal sikre at doktorgradskandidatene har mulighet til å spesialisere seg innenfor hele bredden av fagområdet til studietilbudet, og ikke kun innenfor en del av fagområdet. For at dette skal være mulig, må fagmiljøet være bredt sammensatt og ha

kompetanse til å forske og veilede innenfor alle de vesentlige delene av doktorgradsutdanningen. Kravet til bredde skal også sikre at doktorgradskandidatene får innføring i ulike perspektiver, og at fagutviklingen kan skje i skjæringsflaten mellom flere spesialiseringer.

Institusjonen kan i tillegg ha spesielle satsningsområder hvor fagmiljøet har sin spisskompetanse.

### For søkere

#### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive hva som er de vesentlige delene av doktorgradsutdanningen, og dokumentere at fagmiljøet har kompetanse innenfor alle de vesentlige delene. Videre skal søker beskrive hvilke områder doktorgradskandidatene kan spesialisere seg innenfor.

## 7.6 Minstekrav til faglig kompetanse

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 sjette ledd

Fagmiljøet skal være stabilt og bestå av et tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førsteamanuensiskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet. Fagmiljøet skal bestå av ansatte med førstestillingskompetanse innenfor doktorgradsområdet, og minst 50 prosent av årsverkene skal ha professorkompetanse.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at det stilles minstekrav til sammensetning av og kompetanse i fagmiljøet. Videre stilles det krav om at fagmiljøet er stabilt. Kravet om at fagmiljøet tilknyttet doktorgradsutdanningen skal være stabilt og bestå av et tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førsteamanuensiskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet, står i tett sammenheng med universitets- og høyskoleforskriftens generelle krav til fagmiljø i § 1-12 første ledd.<sup>49</sup>

Vurderingen av hva som utgjør **tilstrekkelig antall ansatte** ved doktorgradsutdanningen, er en kvalitativ og faglig vurdering som vil avhenge av flere faktorer.

Antall årsverk med professor- og førsteamanuensiskompetanse må være tilstrekkelig til å drifte, kvalitetssikre og utvikle doktorgradsutdanningen samt ivareta forskningen og/eller det kunstneriske utviklingsarbeidet og det faglige utviklingsarbeid som er nødvendig og relevant for doktorgradsutdanningen.

<sup>49</sup> Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antallet studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker fag, emner og veiledningen som inngår i studietilbudet. Se kapittel 4.1 i denne veilederen.

Størrelsen på og kompetansen i fagmiljøet må videre være tilpasset antall doktorgradskandidater og tilstrekkelig til å imøtekomme undervisnings- og veiledningsbehovet i doktorgradsutdanningen. Universitets- og høyskoleforskriftens § 1-15 sjuende ledd krever at doktorgradsutdanningen over tid skal kunne opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater.<sup>50</sup> Størrelsen på og kompetansen i fagmiljøet må derfor være tilstrekkelig til å kunne ivareta undervisning og veiledning for minst 15 stipendiater.

Antall ansatte må videre ses i sammenheng med de ansattes faglige profil og kompetanse. For å kunne veilede doktorgradskandidatene må fagmiljøet ha ansatte med kompetanse innen forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid innenfor hele bredden av studietilbudet. Det betyr at den faglige profilen til de ansatte i førsteamanuensis- og professorstillinger må dekke **hele bredden av studietilbudet** for at antallet skal kunne anses som tilstrekkelig.<sup>51</sup> Dette vilkåret står i sammenheng med § 1-15 femte ledd, som krever at fagmiljøet skal ha dybde og bredde innenfor alle de vesentlige delene av doktorgradsutdanningen.<sup>52</sup>

At fagmiljøet skal være **stabilt** og ha tilstrekkelig antall ansatte, er to vilkår som avhenger av hverandre og av de samme faktorene. For at fagmiljøet skal kunne gjennomføre oppgavene knyttet til doktorgradsutdanningen over tid, må det være tilstrekkelig antall ansatte med relevant og tilstrekkelig kompetanse. Ut over dette forutsetter vilkåret om at fagmiljøet skal være stabilt, at ansatte i hovedstilling ved institusjonen utfører minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 andre ledd. De ansattes dokumenterte forskningsvirksomhet eller kunstneriske utviklingsarbeid (§ 1-15 tredje eller fjerde ledd) vil også kunne si noe om fagmiljøets stabilitet over tid.

Bestemmelsens andre punktum innebærer at fagmiljøet i sin helhet skal bestå av ansatte med førstestillingskompetanse innenfor doktorgradsområdet. Av disse skal minst 50 prosent av årsverkene ha professorkompetanse. Dette utelukker imidlertid ikke at ansatte med relevant kompetanse som ikke har doktorgrad, også kan bidra i doktorgradsutdanningen, for eksempel i kurs og rådgivning i tema av praktisk eller teknisk art.

---

<sup>50</sup> Institusjonen skal dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å ta opp minst 15 stipendiater til doktorgradsutdanningen i løpet av fem år etter oppstart. Institusjonen skal i tillegg sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater. Doktorgradskandidater tilknyttet gjennom ordningene nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d. kan inngå i beregningen av antallet stipendiater. Minst åtte av stipendiatene skal ha hovedarbeidsplass ved institusjonen. Se kapittel 7.7 i denne veilederen.

<sup>51</sup> Bredden av doktorgradsområdet skal defineres, jf. uh-forskriftens § 1-11 ledd a og § 1-15 andre ledd. Se kapittel 3.1 og 7.2 i denne veilederen.

<sup>52</sup> Se kapittel 7.5 i denne veilederen.

**For søkere*****Slik redegjør søker for kravet***

Søker skal redegjøre for at fagmiljøet er stabilt og består av tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førstestillingskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet. Det skal videre komme frem hvordan fagmiljøet i sin helhet består av ansatte med førstestillingskompetanse innenfor doktorgradsområdet, og at minst 50 prosent av årsverkene har professorkompetanse.

Kravets første punktum står i sammenheng med universitets- og høyskoleforskriften § 1-12 første ledd, som stiller generelle krav til fagmiljøet.<sup>53</sup> Forskjellen mellom disse to kravene er at universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 sjette ledd gjelder studietilbudets dekning med ansatte med professor- og førstestillingskompetanse spesielt, mens § 1-12 første ledd gjelder fagmiljøet som helhet. Redegjørelsen for § 1-15 sjette ledd skal derfor vektlegge hvordan ansatte med professor- og førstestillingskompetanse danner en stabil kompetansebase som dekker hele bredden av studietilbudet.

Søker skal gjøre rede for fagmiljøets kompetanseprofil og begrunne hvordan profilen er relevant for og tilpasset doktorgradsutdanningen. Søkeren skal særlig redegjøre for professor- og førsteamanuensiskompetansen i fagmiljøet. Det skal komme tydelig frem hvordan denne kompetansen er relevant for studietilbudets faglige innhold, og at den er tilstrekkelig bred til å dekke hele doktorgradsområdet. Søkeren skal videre redegjøre for antall årsverk med professor- og førstestillingskompetanse i fagmiljøet og godtgjøre hvordan andelen er tilstrekkelig til å kunne ivareta undervisning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, formidling og andre faglige og administrative oppgaver knyttet til doktorgradsutdanningen. Søkeren skal i denne sammenhengen redegjøre for forholdstallet mellom doktorgradsstudenter (heltidsekvivalent) og faglige årsverk med professor- og førsteamanuensiskompetanse, samt forholdstallet mellom doktorgradsstudenter (heltidsekvivalent) og det totale antallet faglige årsverk.

Dersom søkeren har en plan eller strategi for arbeidet med rekruttering av høyt kvalifiserte ansatte, er det relevant å omtale denne i redegjørelsen og legge ved eventuell dokumentasjon. Søker bør også beskrive hvordan institusjonen arbeider i tråd med en slik plan eller strategi.

Ved eventuell overlapp med redegjørelsen til § 1-12 første ledd kan søker henvise til forhold som allerede er redegjort for under § 1-12 første ledd.

***Obligatorisk dokumentasjon***

<sup>53</sup> *Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antallet studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker fag, emner og veiledningen som inngår i studietilbudet. Se kapittel 4.1 i denne veilederen.*

- oversikt over antall og andel faglige årsverk med professor- og førsteamanuensiskompetanse i fagmiljøet som helhet og per doktorgradsstudent (heltidsekvivalent)
- oversikt over antall og andel faglige årsverk med førstestillingskompetanse i fagmiljøet som helhet og per doktorgradsstudent (heltidsekvivalent)
- oversikt over andel og antall årsverk i hovedstilling med førstestillingskompetanse og professor- og førsteamanuensiskompetanse

## 7.7 Kapasitet, rekrutteringspotensial og stabilitet

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 sjuende ledd

Institusjonen skal dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å ta opp minst 15 stipendiater til doktorgradsutdanningen i løpet av fem år etter oppstart. Institusjonen skal i tillegg sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater. Doktorgradskandidater tilknyttet gjennom ordningene nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d. kan inngå i beregningen av antallet stipendiater. Minst åtte av stipendiatene skal ha hovedarbeidsplass ved institusjonen.

### Tolkning av kravet

Bestemmelsen innebærer et kvantitativt krav til hvor mange stipendiater doktorgradsutdanningen kan ta opp, og en vurdering av hvordan et miljø med minst 15 stipendiater kan opprettholdes over tid.

Bestemmelsens første punktum stiller krav om at institusjonen må kunne dokumentere kapasitet og rekrutteringspotensial til å kunne ta opp til sammen minst 15 stipendiater i løpet av fem år etter oppstart. Etter andre punktum skal institusjonen i tillegg sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater.

Ordlyden **stipendiater** innebærer et krav om at vedkommende må være ansatt i en stipendiatstilling. En stipendiat er en midlertidig ansatt ved et universitet eller en høyskole som har som hovedoppgave å gjennomføre en utdanning frem til doktorgrad, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 3-19. Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 sjuende ledd fjerde punktum krever at minst åtte av stipendiatene skal ha hovedarbeidsplass ved den gradsgivende institusjonen.

**Nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d.** er særordninger i Norge som gjør det mulig å ta en doktorgrad mens doktorgradskandidaten er ansatt utenfor den gradsgivende institusjonen – henholdsvis i næringslivet eller offentlig sektor – med delvis finansiering fra Forskningsrådet og faglig oppfølging ved et universitet eller en høyskole. Bestemmelsens tredje punktum åpner for at doktorgradskandidater tilknyttet disse ordningene kan inngå i beregningen av antallet stipendiater.

Vilkåret om at doktorgradsprogrammer skal kunne opprettholde et miljø som til enhver tid har minst 15 stipendiater, har som formål å sikre at doktorgradsutdanningen skal være stabil. Det skal videre sikre et godt miljø for læring og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid for doktorgradskandidatene og forutsetter et fagmiljø med en størrelse og en kompetansemessig stabilitet som er tilstrekkelig for å ivareta veiledningsbehovet for et gitt antall kandidater. Det skal også bidra til å sikre et stabilt og tilstrekkelig antall kandidater som disputerer, slik at fagmiljøene som er tilknyttet doktorgradsutdanningen, kan opprettholdes og videreutvikles.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søkeren skal redegjøre for at institusjonen har kapasitet til å ta opp til sammen minst 15 stipendiater til doktorgradsutdanningen i løpet av fem år etter oppstart, og utrede hvordan institusjonen over tid vil sikre et stabilt doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater.

Det er flere faktorer som kan belyse hvordan institusjonen vil sikre et stabilt doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater over tid. I redegjørelsen bør søkeren beskrive hvordan de faglige og organisatoriske rammene rundt doktorgradsutdanningen er tilpasset for å ivareta utdanningens robusthet og stabilitet over tid. Institusjonen skal gjøre rede for hvordan den vil sikre tilstrekkelig veiledningskapasitet som er dimensjonert til å møte antallet doktorgradskandidater, gjennom et stabilt fagmiljø av tilstrekkelig størrelse og kvalitet<sup>54</sup>. Videre skal søkeren redegjøre for hvordan utdanningen er organisert, og for hvilke rutiner og systemer som er på plass for å kvalitetssikre hele doktorgradsløpet og for å sikre tilfredsstillende gjennomstrømning av kandidater. Eksempler på dette kan være institusjonens praksis for tildeling av veiledere, oversikt over tilbudte kurs og faglige aktiviteter samt hvordan doktorgradskandidatene systematisk følges opp gjennom doktorgradsløpet. Det kan også være relevant å beskrive hvilke tiltak institusjonen vil benytte for å legge til rette for et stimulerende og inkluderende læringsmiljø for doktorgradskandidatene. Videre vil det være relevant å belyse fra hvilke interne og eksterne utdanningstilbud doktorgradsutdanningen vil kunne rekruttere,<sup>55</sup> samt institusjonens strategi for rekruttering og finansiering av doktorgradskandidater.

Det er vesentlig at redegjørelsen gir et overordnet og helhetlig bilde av hvordan institusjonen legger til rette for at doktorgradsutdanningen er stabil over tid. Ved eventuell overlapp med forhold som allerede er redegjort for under andre krav, kan søkeren holde denne delen av redegjørelsen kort og henvise til den mer detaljerte redegjørelsen andre steder i søknaden. I redegjørelsen skal det komme tydelig frem hvilke momenter søkeren anser som relevant for å sikre utdanningens stabilitet, og det

<sup>54</sup> Kravet må ses i sammenheng med § 1-12 første ledd og § 1-15 sjette ledd.

<sup>55</sup> Kravet må ses i sammenheng med § 1-15 første ledd.

skal være lett for de sakkyndige å orientere seg i søknaden for å finne frem til relevante redegjørelser under andre krav.

**Obligatorisk dokumentasjon**

- plan eller strategiske dokumenter som belyser institusjonens arbeid med rekruttering av stipendiater
- dokumenter som belyser kvalitetssikring av doktorgradsutdanningen
- dokumenter som belyser hvordan doktorgradskandidater tildeles veileder og følges opp under doktorgradsutdanningen

## 7.8 Samisk høgskole

**Universitets- og høyskoleforskriften § 1-15 åttende ledd**

Samisk høgskole er unntatt fra kravet i sjuende ledd. Samisk høgskole må sikre at doktorgradskandidatene har et godt faglig miljø med høy kvalitet, blant annet gjennom forpliktende samarbeid med andre institusjoner.

**Tolkning av kravet**

Kravet innebærer at Samisk høgskole har et unntak fra kravene til rekruttering av doktorgradskandidater som er angitt i § 1-15 sjuende ledd.

Det stilles fortsatt krav til at doktorgradskandidatene har et godt faglig miljø med høy kvalitet, men dette kan blant annet oppnås gjennom forpliktende samarbeid med andre institusjoner.

**For søkere****Slik redegjør søker for kravet**

I sin søknad skal Samisk høgskole beskrive hvordan et godt faglig miljø med høy kvalitet skal ivaretas. Indikatorer for hva som utgjør et godt faglig miljø og høy kvalitet, hentes fra redegjørelsene for universitets- og høyskoleforskriften § 15.

**Obligatorisk dokumentasjon**

- forpliktende avtaler om samarbeid med andre institusjoner

## 8 Akkreditering av studietilbud som delvis foregår i utlandet

Dette kapittelet tar for seg krav til akkreditering av studietilbud som delvis foregår i utlandet. Kravene finnes i universitets- og høyskoleforskriften § 1-16 første og andre ledd. Kravene er felles for studietilbud på alle nivåer (bachelor-, master- og doktorgradsnivå) – både de som akkrediteres av institusjonene selv, og de som akkrediteres av NOKUT.

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-16 første ledd

For at et studietilbud som foregår delvis i utlandet skal fylle vilkåret i universitets- og høyskoleloven § 1-2 andre ledd tredje punktum om tydelig tilknytning til virksomheten i Norge, må institusjonen oppfylle følgende vilkår:

- a. institusjonen må minst ha ett akkreditert bachelorgradsstudium som i sin helhet foregår i Norge
- b. minst to tredjedeler av institusjonens samlede studietilbud må foregå i Norge, og minst to tredjedeler av studentene ved institusjonen må være tilknyttet studietilbud som foregår i Norge

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer en tydeliggjøring av vilkårene i universitets- og høyskoleloven § 1-2 andre ledd tredje punktum, der det settes rammer for lovens virkeområde. Det sentrale er at kvalitetssikringen av den virksomhet som norske institusjoner er ansvarlig for, må skje i Norge, at avvikling av eksamen og tildeling av grader har et tydelig fundament i virksomheten i Norge, og at NOKUT kan kontrollere at alle sider av institusjonenes akkrediterte utdanningstilbud er kvalitetssikret. Kravet om virksomhet i riket er ikke til hinder for at «deler av gradsgivende utdanning ved norske institusjoner kan gjennomføres i utlandet»<sup>56</sup>.

Kravene i § 1-16 er kun relevante for søknader om akkreditering av studietilbud som foregår delvis utenfor Norge.

Vilkåret om **minst ett akkreditert bachelorgradsstudium som i sin helhet foregår i Norge** er begrunnet i lovens krav om at utdanning som foregår delvis i utlandet, må ha en tydelig tilknytning til virksomheten i Norge. Dette forutsetter at det finnes en akkreditert virksomhet i Norge som man kan ha en faglig og institusjonell tilknytning til. Dette innebærer at virksomheten i Norge minst må være en høyskole med ett akkreditert bachelorgradsstudium, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-1 første ledd. Minst ett akkreditert bachelorgradsstudium sikrer at både grunnleggende krav til institusjonen er på plass, og en faglig tilknytning til Norge.

<sup>56</sup> Prop.111 L (2020-2021) punkt 8.2, se også [høringsnotat ved forslag til endring i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling](#)

Formålet med vilkårene om at **en andel av utdanningsaktiviteten** skal foregå i Norge, og at **en andel av studentene skal være tilknyttet studietilbud som foregår i Norge**, er å sikre at institusjoner som tilbyr utdanning som delvis foregår i utlandet, har tilstrekkelig tilknytning til det norske systemet for høyere utdanning (andelskravet, jf. § 1-16 første ledd bokstav b). I tillegg er NOKUT organisert og dimensjonert for primært å føre tilsyn med virksomhet i Norge – ikke med virksomhet som i hovedsak er lagt til utlandet. For å sikre tilstrekkelig kvalitetssikring av akkreditert norsk høyere utdanning er det derfor rimelig å stille vilkår om omfanget av aktiviteten i Norge.

### For søkere

#### ***Slik redegjør søker for kravet***

Kravet om minst ett akkreditert bachelorstudium er dokumentert hos NOKUT, og det er normalt ikke behov for at søker dokumenterer dette.

Søker skal beskrive studietilbudets plass i institusjonen og dets sammenheng med virksomheten i Norge. Videre skal søker ut fra kravene i § 1-16 begrunne hvordan studietilbudet er tilstrekkelig tilknyttet virksomheten i Norge.

Søker skal gjøre rede for andelskravet ved hjelp av en tabell med oversikt over alle studietilbud og studietilbudenes tilknytning til Norge samt antall studenter. Dersom et studietilbud ikke er entydig tilknyttet til Norge må søker gjøre rede for vurderingene som ligger til grunn for utfylling av tabellen. Søker må også redegjøre for forventet utvikling i antall studenter og balansen mellom virksomhet i og utenfor Norge over tid.

#### ***Obligatorisk dokumentasjon***

- Andelskrav ved studietilbud i utlandet

### **Universitets- og høyskoleforskriften § 1-16 andre ledd**

Studietilbud som delvis foregår i utlandet, kan akkrediteres bare dersom det er faglig forankret i forskningen eller det kunstneriske utviklingsarbeidet, undervisningen, veiledningen og fagmiljøet ved virksomheten i Norge.

### **Tolkning av kravet**

Kravet innebærer en ytterligere tydeliggjøring av vilkårene i universitets- og høyskoleloven § 1-2 andre ledd tredje punktum. Aktiviteten utenfor Norge skal ha en tydelig tilknytning til virksomheten i Norge.

Universitets- og høyskoleloven § 2-1 bokstav a og b setter overordnede krav til høyere utdanningsinstitusjoners virksomhet, og universiteter og høyskoler skal blant annet tilby høyere utdanning basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap og utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid. Ved akkreditering av studietilbud stilles det videre krav til at fagmiljøet

som er tilknyttet studietilbudet, skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Hensikten med kravet om faglig forankring er å sikre at den delen av utdanningen som tilbys utenfor Norge, ikke foregår uavhengig av utdanningen og de faglige aktivitetene som foregår i Norge. Ansvar for studiekvaliteten og innholdet i utdanningen som delvis foregår i utlandet, kan ikke være overlatt til en ekstern samarbeidspartner, og NOKUT må kunne føre tilsyn med kvalitetsarbeidet også i de delene av studietilbudet som gjennomføres i utlandet.

Faglig forankring innebærer videre at det er en sammenheng mellom utdanningsaktiviteten som foregår i utlandet, og den utdanningen og de faglige aktivitetene som foregår i Norge. Det stilles derfor krav til at utdanning som delvis foregår i utlandet, skal ha en faglig sammenheng med utdanningen, undervisningen og veiledningen som foregår i Norge, og at den skal være forankret i fagmiljøet, forskningen og/eller det kunstneriske utviklingsarbeidet og det faglige utviklingsarbeidet som foregår i Norge. Kravet om faglig forankring innebærer at en institusjon ikke kan ha et studietilbud som delvis foregår i utlandet, uten at institusjonen tilbyr utdanning innenfor dette fagområdet også i Norge. Kravet om faglig forankring innebærer ikke at utdanning som delvis foregår i utlandet, må tilbys identisk i Norge. Ofte vil en faglig begrunnelse for å tilby en utdanning delvis i utlandet nettopp være at utdanningen vektlegger det internasjonale, det europeiske eller det interkulturelle i større grad enn tilsvarende utdanninger i Norge innenfor samme fagområde, eller at utdanningen består i å studere for eksempel kunst eller arkitektur som kun kan oppleves fysisk på ett bestemt sted.

Kravet henger nøye sammen med øvrige krav til akkreditering av studietilbud, men også med øvrig akkreditert virksomhet ved institusjonen.

Hvorvidt kravet er oppfylt, vil være en faglig og skjønnsmessig vurdering.

## For søkere

### *Slik redegjør søker for kravet*

Søker skal beskrive sammenhengen mellom studietilbudet som delvis foregår i utlandet, og søkerens virksomhet i Norge. Dette gjøres ved å beskrive sammenhengen i forskningen eller det kunstneriske utviklingsarbeidet og det faglige utviklingsarbeidet mellom det aktuelle studietilbudet og virksomheten i Norge. Videre må søker beskrive sammenhengen mellom undervisning, veiledning og fagmiljø i studietilbudet og virksomheten i Norge, og begrunne at det er tilstrekkelig tilknytning mellom studietilbudet som delvis foregår i utlandet, og virksomheten i Norge.

## 9 Akkreditering av fellesgrader

Dette kapittelet tar for seg kravene til akkreditering av fellesgrader, slik de går frem av universitets- og høyskoleforskriften § 1-17 første til sjettede ledd og § 1-18. Kravene er felles for studietilbud på alle nivåer (bachelor-, master- og ph.d.-nivå) – både de som akkrediteres av institusjonene selv, og de som akkrediteres av NOKUT.

### 9.1 Akkreditering og kvalitetssikring

#### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-17 første ledd

Ved akkreditering av en internasjonal fellesgrad gjelder universitets- og høyskoleloven og denne forskriftens regler for akkreditering, kvalitetssikring og krav til grader for de delene som tilbys av norske institusjoner. Ved akkreditering av fellesgrad i samarbeid mellom norske institusjoner, må institusjonene samlet oppfylle reglene.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at den norske delen av en internasjonal fellesgrad er underlagt universitets- og høyskoleloven med forskrifter. Ved akkreditering av en norsk fellesgrad må institusjonene samlet sett oppfylle kravene for akkreditering av studietilbud og fellesgrad.

Kravene til **akkreditering** innebærer at norske institusjoner som samarbeider om en fellesgrad, samlet sett må oppfylle kravene for akkreditering av studietilbud i universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-10 til 1-16. Dersom fellesgraden er et samarbeid mellom en norsk institusjon og én eller flere utenlandske institusjoner, må den norske institusjonen oppfylle alle kravene i §§ 1-10 til 1-16 alene for den delen institusjonen bidrar med i fellesgraden. Er det flere norske institusjoner med i samarbeidet, må disse til sammen oppfylle kravene. Norske institusjoner uten myndighet til å akkreditere studietilbud på fellesgradens nivå må søke NOKUT om akkreditering av fellesgraden.

Rutinene for **kvalitetssikring** av fellesgraden skal være i tråd med universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-6 til 1-8. Der samarbeidet er organisert i et konsortium, kan kvalitetssikringen gjennomføres på konsortiumsnivå. Dette innebærer at det utvikles og implementeres en strategi for utvikling og sikring av kvalitet og at administrative og faglige beslutninger som gjelder studietilbudet kan fattes på konsortienivå.

Institusjoner som får rett til å tildele en fellesgrad på ph.d.-nivå, kan i fellesskap opprette fellesgrader på lavere nivå innenfor det samme fagområdet. Akkrediteringen av en fellesgrad på ph.d.-nivå gir ikke fullmakt til å opprette studietilbud som ikke er fellesgrader innenfor fagområdet til fellesgraden.

Institusjonsovergrepene doktorgradsprogram i kunstnerisk utviklingsarbeid er omfattet av bestemmelsene om fellesgrader.

UHR har utarbeidet en [fellesgradshåndbok](#) og en egen [introduksjon og veileder for fellesgrad på ph.d.-nivå](#).

### For søkere

#### ***Slik redegjør søker for kravet***

Søker skal beskrive graden som helhet og hvilke deler av graden den enkelte institusjon i samarbeidet tilbyr. Videre skal søker redegjøre for hvordan kravene i universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-10 til 1-16 er oppfylt i de delene av fellesgraden som søker tilbyr.

For fellesgrader som utgjør samarbeid kun mellom norske institusjoner, skal ansatte i hovedstilling ved én eller flere av de deltagende norske institusjonene utgjøre minst 50 prosent av det samlede fagmiljøet. Søker skal også gi en kort beskrivelse av rutiner for kvalitetssikring og utvikling av fellesgraden som helhet, med henvisning til vedlagt dokumentasjon.

#### ***Obligatorisk dokumentasjon***

- rutiner for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av fellesgraden (dersom dette ikke inngår i samarbeidsavtalen)

## 9.2 Samarbeidsinstitusjonenes godkjenning

### **Universitets- og høyskoleforskriften § 1-17 andre ledd**

Institusjonene skal påse at samarbeidsinstitusjonene er akkreditert eller offentlig godkjent for å kunne gi høyere utdanning i samsvar med gjeldende regler i aktuelle land, og at de aktuelle studiene er akkreditert eller offentlig godkjent som høyere utdanning på fellesgradens nivå.

### **Tolkning av kravet**

Kravet innebærer at de norske institusjonene har et ansvar for å forsikre seg om at samarbeidsinstitusjonen(e) må være akkreditert eller offentlig godkjent på riktig nivå i sitt hjemland, og at institusjonen(e) må ha rett til å etablere og tilby et studietilbud som fører til en fellesgrad.

Dersom en samarbeidende institusjon ikke har myndighet til å akkreditere studietilbud, skal den sørge for søknad om akkreditering i sitt eget land. Det er den norske søkerens ansvar å påse at institusjonen(e) som inngår i fellesgradssamarbeidet, er akkreditert(e) i sine land og har rett til å inngå fellesgradssamarbeid.

**For søkere*****Slik redegjør søker for kravet***

Søker skal liste opp samarbeidsinstitusjonene og de relevante akkrediteringene samt dokumentere at samarbeidsinstitusjonen(e) i utlandet er offentlig akkreditert/godkjent på riktig nivå i sitt hjemland, og at de har rett til å etablere et studietilbud som fører frem til en fellesgrad.

**9.3 Krav om avtale****Universitets- og høyskoleforskriften § 1-17 tredje ledd**

Institusjoner som gir fellesgrader, skal inngå avtale med samarbeidende institusjoner. Samarbeidsavtalen skal regulere ansvarsforholdet mellom partene, blant annet om gradstildeling og vitnemålsutforming.

**Tolkning av kravet**

Kravet innebærer at det faglige og administrative samarbeidet mellom institusjonene skal være regulert i en avtale.

Avtalen skal være en juridisk bindende samarbeidsavtale som tydelig regulerer ansvarsforholdet mellom alle partene. Avtalen må imidlertid åpne for at det på kortere eller lengre sikt kan gjøres endringer i studietilbudet.

Avtalen skal videre regulere at studentene sikres studieopphold av et visst omfang ved de samarbeidende institusjonene. Avtalen skal også regulere gradstildeling, vitnemålsutforming og vitnemålsutstedelse.

Dersom fellesgraden opphører, må ansvaret til institusjonene reguleres slik at institusjonene sikrer at studentene som allerede er tatt opp på studietilbudet, får fullføre graden.

**For søkere*****Slik redegjør søker for kravet***

Søker skal beskrive hvilke institusjoner som tilbyr fellesgraden, hvilke oppgaver den enkelte institusjonen har, og hvilke beslutninger som fattes av hvem. Videre skal søker beskrive ansvarsforholdet mellom partene og begrunne valgt organisering og ansvarsfordeling.

***Obligatorisk dokumentasjon***

- samarbeidsavtale som regulerer ansvarsforholdet mellom partene

## 9.4 Læringsutbytte og samlet helhet

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-17 fjerde ledd

Delene som fellesgraden består av, skal utgjøre en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for fellesgraden.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at det skal sikres en helhet i studietilbudet og at studentene på fellesgraden skal oppnå det samme læringsutbyttet uavhengig av hvordan studietilbudet er organisert.

#### For søkere

##### Slik redegjør søker for kravet

Søker skal beskrive læringsutbyttet for fellesgraden. Dette gjøres under redegjørelsene for § 1-11 bokstav c. Dersom en fellesgrad gis i samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, må det angis hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsene for fellesgraden er utformet i tråd med. Dersom landet det samarbeides med, ikke har eget kvalifikasjonsrammeverk, kan læringsutbyttebeskrivelsene følge Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (EQF).

For at de sakkyndige skal kunne vurdere helheten i studietilbudet, er det nødvendig at alle delene av studietilbudet beskrives grundig i søknaden. Institusjonen skal også begrunne hvordan partene tilrettelegger for et sammenhengende studietilbud. Dersom søkerinstitusjonen søker sammen med en institusjon med egne fullmakter eller en utenlandsk institusjon som ikke er underlagt NOKUTs tilsynsmyndighet, gjelder det samme kravet om å vise helheten i studietilbudet gjennom søknaden.

## 9.5 Studieopphold

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-17 femte ledd

Studenter som tas opp på fellesgradsprogram, skal sikres studieopphold av et visst omfang ved samarbeidende institusjoner.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at studieplanene for fellesgradsprogram skal inkludere mulighet for studieopphold ved de samarbeidende institusjonene.

Hva som er et tilstrekkelig omfang av mulig(e) studieopphold vil variere mellom for eksempel ulike fagområder, nivåer og land. Det vil også variere ut fra studietilbudets

organisering og hvor mange partnere som er involvert i samarbeidet. Dersom fellesgraden gis i samarbeid mellom mange institusjoner, vil det ikke være nødvendig å legge til rette for at studentene skal kunne oppholde seg på samtlige institusjoner. Søkerinstitusjonen må godtgjøre hvorfor det eventuelt ikke er lagt opp til utvekslingsopphold ved alle partnerinstitusjonene.

Studieoppholdene reguleres gjennom samarbeidsavtalen, se § 1-17 tredje ledd.

#### For søkere

##### *Slik redegjør søker for kravet*

I sin søknad skal søker beskrive hvilke tilbud studentene får om opphold ved ulike samarbeidsinstitusjoner, og begrunne hvorfor omfanget er tilstrekkelig. Dette skal beskrives under § 1-11 bokstav i.

## 9.6 Opphør av fellesgrad

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-17 sjette ledd

Dersom et samarbeid om fellesgrad opphører, skal institusjonene inngå avtale med en annen institusjon, eller iverksette andre tiltak slik at studentene kan fullføre studiet. Slike tiltak skal godkjennes av NOKUT i de tilfellene der NOKUT har akkreditert de aktuelle studiene ved institusjonen.

#### Tolkning av kravet

Kravet innebærer at institusjonene ved eventuelt opphør av fellesgraden har ansvar for å sikre at studentene kan fullføre studiet. Dersom NOKUT har akkreditert studietilbudet, skal tiltakene som iverksettes, godkjennes av NOKUT. Dersom institusjonen selv har akkreditert studietilbudet, er institusjonen ansvarlig for tiltakene.

## 9.7 Europeisk tilnærming til fellesgrader

### Universitets- og høyskoleforskriften § 1-18

Institusjoner med institusjonsakkreditering og selvakkrediteringsrett på det aktuelle nivået og fagområdet kan søke om akkreditering av internasjonale fellesgrader ved kvalitetssikringsorgan som er godkjent i det europeiske registeret over kvalitetssikringsorgan (EQAR), i samsvar med den europeiske tilnærmingen til fellesgrader vedtatt i Bologna-samarbeidet i 2015, the European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes.

### Tolkning av kravet

Kravet innebærer et unntak fra universitets- og høyskoleloven § 3-2 og en forskriftsfesting av den europeiske tilnærmingen til fellesgrader, the European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes (den europeiske tilnærmingen).

Den europeiske tilnærmingen ble vedtatt i Bologna-samarbeidet for at ett akkrediteringsorgan skulle kunne ha ansvar for helheten i fellesgradsprogrammer, ikke bare de nasjonale bestanddelene. Nærmere begrunnelse for dette er gitt i Prop. 126 L (2022–2023) pkt. 7.8.4.6. Forslaget innebærer at institusjoner med institusjonsakkreditering og myndighet til å akkreditere studietilbud på det aktuelle nivået skal kunne søke om akkreditering for en internasjonal fellesgrad ved akkrediteringsorganer som er godkjent i det europeiske registeret over kvalitetssikringsorgan (the European Quality Assurance Register for Higher Education, EQAR).

Dette innebærer et unntak fra hovedregelen om at studietilbud ved norske institusjoner skal akkrediteres i henhold til norsk lov. KD vil komme tilbake til om og hvordan NOKUT som kvalitetssikringsorgan kan gjennomføre kvalitetssikring av europeiske grader som EQAR-godkjent kvalitetssikringsorgan.

## 10 Prosess ved søknad om akkreditering av studietilbud

### Søknadsfrister

NOKUT fastsetter søknadsfrister for søknader om akkreditering av studietilbud. Fristene kan variere fra år til år og mellom høyere/lavere grads nivå og doktorgradsutdanninger. Sjekk nokut.no eller ta kontakt via [postmottak@nokut.no](mailto:postmottak@nokut.no) for å få oppdatert informasjon om våre søknadsfrister.

### Utforming av søknad

Søker skal beskrive, begrunne og dokumentere hvordan minimumskravene til akkreditering av studietilbud er oppfylt på det gitte nivået og av det gitte omfanget, slik kravene er gitt i lov og forskrift.

Søknad om akkreditering av studietilbud på høyere/lavere grads nivå skal sendes inn via [søknadsskjema i Altinn](#). En fullstendig søknad er i tråd med kravene og forespørslene i søknadsskjemaet, inkludert [vedlegg](#). Vær oppmerksom på at det stilles krav til filformatet på vedleggene. Kravene til akkreditering av studietilbud ses i sammenheng. I veilederen har NOKUT indikert hvilken dokumentasjon det er obligatorisk å levere, i den rekkefølge det etterspørres i søknadsskjemaet. Søkere må være oppmerksomme på at søknaden vurderes helhetlig, og at dokumentasjonen kan brukes på tvers av alle krav.

Søknad om akkreditering av doktorgradsutdanninger skrives i [mal for søknadsutforming doktorgradsutdanninger](#). Det skal benyttes egen fagmiljøtabell. Offentlige institusjoner oppfordres til å benytte ekspedering av søknaden via eFormidling 2.0 til organisasjonsnummer 985 042 667. Her er maks størrelse 1GB. Alternativet er å sende søknaden per e-post til [postmottak@nokut.no](mailto:postmottak@nokut.no). E-posten med filer kan maks ha en filstørrelse på 35MB. Dersom filene overstiger dette, kan Filesender eller tilsvarende fildelingsverktøy benyttes.

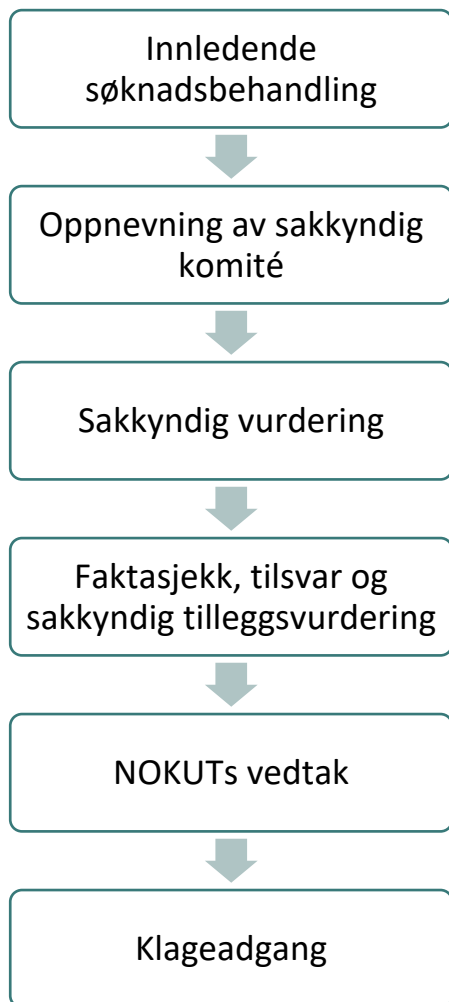
Både søknader om akkreditering av studietilbud på høyere/lavere grads nivå og søknader om akkreditering av doktorgradsutdanninger skal bestå av skriftlige dokumenter som kan arkiveres i NOKUTs sak- og arkivsystem. Dokumentasjonen skal ikke bestå av skannede dokumenter, men av elektroniske filer som er konvertert til PDF, med mindre de er OCR-behandlet. NOKUT tillater ikke bruk av hyperlenker som en del av dokumentasjonen. Dette skal sikre at informasjonen som ligger til grunn for saksbehandlingen, er den samme under hele behandlingen.

Alle dokumenter som sendes til NOKUT, er offentlig tilgjengelige via vår postjournal. Før innsending må institusjonen fjerne unødvendige personopplysninger eller annen informasjon som skal unntas offentlighet. Eksempler på unødvendige personopplysninger

er adresse, telefonnummer, e-post og fødselsnummer. Institusjonen må i alle tilfeller unngå sensitive personopplysninger.<sup>57</sup>

## Saksgang i søknadsbehandlingen

Illustrasjon av saksgangen



### Innledende søknadsbehandling

Når søknaden er sendt, mottar søker en bekreftelse på at søknaden er mottatt, og et saksnummer. NOKUT går først gjennom søknaden administrativt for å se at alle de formelle kravene er oppfylt, og at søknaden oppfyller dokumentasjonskravene og øvrige krav som kan vurderes administrativt. NOKUT kontrollerer også om institusjonens redegjørelser i søknaden er innholdsmessig tilstrekkelige som vurderingsgrunnlag. Dette avgjør hvorvidt søknaden er egnet for sakkyndig vurdering.

<sup>57</sup> Se Datatilsynets nettsider for veiledning: <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-ogplikter/personopplysninger/>.

NOKUT kan be om supplerende opplysninger og dokumentasjon i forbindelse med både den innledende søknadsbehandlingen og under den sakkyndige vurderingen. Dersom søknaden har mindre mangler, skal institusjonen få mulighet til å komplettere søknaden. Fristen for å komplettere søknaden settes av NOKUT.

Søker får så tilsendt et brev med opplysninger om forventet oppstart av søknadsbehandlingen og estimert saksbehandlingstid. For at søknaden skal være egnet for en sakkyndig vurdering er det en forutsetning at alle relevante krav i universitets- og høyskoleforskriften er redegjort for i søknaden. Dersom det ikke er gjort tilstrekkelig rede for eller det er mangler i søknaden slik at en sakkyndig komite ikke vil ha tilstrekkelig grunnlag for å vurdere kravene, kan NOKUT **avvise søknaden**. Dersom NOKUT etter gjennomgang av søknaden mener at vilkårene for akkreditering klart ikke er oppfylt kan NOKUT **avslå søknaden uten å oppnevne sakkyndige**, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 1-21 tredje ledd.

### **Oppnevning av sakkyndig komité**

Når NOKUT anser søknaden som komplett og egnet for sakkyndig vurdering, utarbeider NOKUT forslag til sakkyndig komité, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-3 og universitets- og høyskoleforskriften § 1-21 bokstav a. Komiteen vil bestå av personer som til sammen oppfyller gjeldende kompetansekrav, jf. universitets- og høyskoleforskriften § 1-22 og regler om habilitet, jf. forvaltningsloven § 6. Institusjonen får uttale seg om forslaget til sakkyndig komité. Dersom institusjonen har begrunnede innvendinger, vil NOKUT vurdere innvendingene og eventuelt gjøre endringer i komiteens sammensetning. Institusjonen kan gjerne selv fremme forslag til aktuelle sakkyndige, men NOKUT er ikke bundet til institusjonens forslag.

### **Eventuell oppdatering av søknaden**

I tilfeller hvor det går noe tid fra søker har sendt inn søknaden om akkreditering av studietilbud, og til den faktiske søknadsbehandlingen starter opp, skal NOKUT gi søker mulighet til å oppdatere søknaden eller dokumentasjonen. Det er søkers ansvar å sørge for at dokumentasjonen den har levert i søknaden, og den dokumentasjonen den eventuelt blir bedt om å levere underveis i saksbehandlingen, utgjør et oppdatert og korrekt grunnlag for de sakkyndiges vurderinger av akkrediteringskravene.

### **Sakkyndig vurdering ved studietilbud på høyere og lavere grads nivå**

Søknader om akkreditering av studietilbud på høyere og lavere grads nivå gjennomføres uten institusjonsbesøk. Sakkyndig komité vurderer i fellesskap alle kravene. All kontakt mellom søker og de sakkyndige går gjennom saksbehandler i NOKUT.

### **Sakkyndig vurdering ved doktorgradsutdanninger**

Søknader om akkreditering av doktorgradsutdanninger gjennomføres med et institusjonsbesøk. Sakkyndig komité vurderer i fellesskap alle kravene. All kontakt mellom søker og de sakkyndige går gjennom saksbehandler i NOKUT.

Tidspunktet for institusjonsbesøket fastsettes i dialog mellom søker og NOKUTs saksbehandlere. Søker mottar programmet for besøket i god tid, slik at søker kan legge til rette for at alle som komiteen ønsker samtaler med, kan møte. Normalt vil komiteen ønske å snakke med blant annet ledelsen ved institusjonen, faglig ledelse ved studietilbudet, vitenskapelig ansatte, nåværende ph.d.-studenter og potensielle arbeidsgivere. Komiteen vurderer også infrastrukturen knyttet til doktorgradsutdanningen.

Den sakkyndige komiteen gjennomfører institusjonsbesøket etter oppsatt program. Ved behov kan komiteen også be om møter med andre grupper eller enkeltpersoner enn dem som allerede er satt opp i programmet.

### **Faktasjekk, tilsvar og sakkyndig tilleggsvurdering**

Etter at den sakkyndige komiteen har levert sin rapport med vurderinger av alle kravene, sender NOKUT rapporten til søker. Dersom de sakkyndige anbefaler akkreditering, sender NOKUT forslag til rapport til søkers kontaktperson for faktasjekk. Normalt får søker en uke til å lese gjennom og kommentere eventuelle faktafeil i rapporten.

Dersom de sakkyndige finner at ett eller flere av kravene til akkreditering ikke er oppfylt, sender NOKUT den sakkyndige vurderingen til søker, som får tre uker på å kommentere innholdet. I kommentaren kan søker imøtekomme de sakkyndiges krav og oppklare eventuelle misforståelser.

Dersom søker ikke har kommentarer til rapporten, vil NOKUT fatte vedtak på bakgrunn av den opprinnelige vurderingen.

Hvis søker leverer en kommentar til rapporten, gjør NOKUT en vurdering av om kommentaren skal sendes videre til sakkyndig tilleggsvurdering. Hvis søker ikke har lagt frem ny informasjon i kommentaren, kan NOKUT fatte vedtak uten å sende kommentaren til de sakkyndige. Hvis søker har lagt frem ny informasjon, sender NOKUT kommentaren videre til de sakkyndige. De sakkyndige kan opprettholde eller endre sin opprinnelige konklusjon.

Dersom NOKUT ser at det etter vurdering av tilsvar fortsatt foreligger enkelte konkrete mangler som søkeren med enkle/konkrete tiltak skal kunne rette opp, kan NOKUT gi institusjonen et **tilsagn** om at studietilbudet vil kunne akkrediteres dersom manglene rettes opp. Tilsagnet får en utløpsdato, normalt etter ett år, og dersom tiltakspunktene knyttet til tilsagnet ikke er kvittert ut, vil NOKUT avslå søknaden. Når søker har levert dokumentasjon som skal svare ut tilsagnet gjøres en vurdering av dokumentasjonen og NOKUT fatter vedtak i saken. Når vedtak er fattet, er det ikke anledning til å komme med ny tilbakemelding på tilsagnet.

Et tilsagn er ikke et vedtak, men en midlertidig stopp i saksbehandlingen til gunst for søker i tilfeller der det er svært lite som gjenstår før alle kravene til akkreditering er oppfylt. Tilsagn kan for eksempel benyttes der det mangler avtaler for studentutveksling/internasjonalisering, ved mindre mangler i fagmiljøet eller ved mindre mangler ved, eller mangel på, juridisk bindende avtaler knyttet til infrastruktur. Det

forutsettes at det i tilsagnsperioden ikke foretas endringer av studietilbudet ut over de anbefalingene som er gitt av NOKUT.

Tilsagnsordningen er begrunnet i effektivitetshensyn, ettersom et tilsagn vil kunne spare både søkeren og NOKUT for en ressurskrevende ny søknadsprosess som følge av et avslag. Ordningen belønner aktører som jobber systematisk med oppbygning av studietilbud og søknader, uten å senke kravene som er satt som inngangsport for tilbydere av høyere utdanning.

NOKUT fattet kun vedtak om akkreditering av studietilbud dersom søker kan dokumentere at alle gjeldende krav er oppfylt på vedtakstidspunktet. Det er ikke lovlig å starte opp eller ta opp studenter til et studietilbud før endelig vedtak om akkreditering foreligger.

### **NOKUTs vedtak**

Søkers kommentar innlemmes i NOKUTs endelige akkrediteringsrapport.

Akkrediteringsrapportene er offentlige og blir publisert på NOKUTs nettsider etter at det er fattet vedtak.

Basert på de sakkyndiges anbefaling og NOKUTs vurdering av kravene til akkreditering fattet NOKUT vedtak om akkreditering eller vedtak om avslag. Søker får tilsendt vedtaksbrevet og en akkrediteringsrapport som viser de sakkyndiges vurdering. NOKUT kan også fatte vedtak om karantene, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-3 andre ledd.

### **Klageadgang**

Et vedtak om akkreditering av studietilbud fra NOKUT er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, jf. bokstav a. En institusjon kan klage på et enkeltvedtak innen tre uker fra vedtaket har kommet frem til institusjonen, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

Klageretten er begrenset etter universitets- og høyskoleloven § 3-3 tredje ledd, der det går frem at NOKUTs faglige vurdering ikke kan påklages. Klageretten er derfor begrenset til NOKUTs saksbehandling, rettsanvendelse og feil i faktum. Det er kun søker som kan klage på vedtak om akkreditering.

Klagen sendes til NOKUTs postmottak. NOKUT vurderer om klagen oppfyller vilkårene for behandling, og har mulighet til selv å omgjøre eller oppheve vedtaket. Dersom NOKUT ikke finner grunnlag for omgjøring eller oppheving, vil klagen videresendes til NOKUTs klagenemnd for høyere utdanning, som avgjør klagesaken. Det kommer frem i forvaltningsloven § 32 hvordan klagen skal utformes. Institusjonen kan be om at NOKUT ikke iverksetter vedtaket før klagefristen er ute eller klagen er endelig avgjort av klagenemnda, jf. forvaltningsloven § 42. Som part i saken har institusjonen rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

### **Karantene**

NOKUT har mulighet til å vedta at en søker ikke vil få behandlet søknader om akkreditering før etter en periode på inntil to år. Det fremgår av forarbeidene til ny universitets- og høyskolelov at formålet med søknadskarantene er "å unngå at den videre utviklingen av det

aktuelle studiet blir preget av hastverk og manglende kvalitetssikring ved institusjonen”, og videre at institusjonen ofte trenger “tid til å sette inn de nødvendige tiltakene for at studiet skal bli akkreditert på nytt”<sup>58</sup>.

### **Etter akkreditering**

Institusjonene er ansvarlige for å påse at alle studietilbud til enhver tid oppfyller alle relevante krav, og må kunne dokumentere dette dersom NOKUT ber om det. Det følger videre av universitets- og høyskoleforskriften § 1-24 at institusjonene har informasjonsplikt ved endringer av studietilbud som er akkreditert av NOKUT. NOKUT har samlet vanlige spørsmål om endringer i studietilbud akkreditert av NOKUT på en egen nettside.<sup>59</sup> Vær oppmerksom på at flere mindre endringer over tid kan bli relativt omfattende. Institusjoner som får akkreditert sitt første studietilbud følges opp som skissert i brev med vedtak om akkreditering av studietilbudet.

Institusjoner uten institusjonsakkreditering kan kun gjøre endringer i et akkreditert studietilbud på en slik måte at studietilbudets overordnede læringsutbytte ikke endres, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-4.

NOKUT skal føre tilsyn med akkrediterte studietilbud, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-6 første ledd.

Private institusjoner har plikt til å melde fra til Kunnskapsdepartementet før fusjon, fisjon, salg, omdanning eller avvikling av virksomheten, jf. universitets- og høyskoleloven § 6-5 andre ledd.

NOKUT gjennomfører evalueringer med søkere og sakkyndige som har vært i en akkrediteringsprosess. Søkere og sakkyndige får da anledning til å komme med tilbakemeldinger til NOKUT om hvordan de har opplevd saksbehandlingsprosessen.

---

<sup>58</sup> Prop. 126 L (2022-2023) s. 81.

<sup>59</sup> Se [NOKUTs nettsider med informasjon om endringer i akkrediterte studietilbud](#).

## Endringslogg

| Endring av gjeldende versjon |                     |                                                                              |
|------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| Dato for endring             | Avsnitt endret      | Endring                                                                      |
| 13. november 2025            | Første versjon      | -                                                                            |
| 10. september 2026           | Kapitlene 1-6 og 10 | En rekke justeringer og rettinger til både tokning av kravene og for søkere. |



DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://www.nokut.no)